

Simmons píše
jako rozzuřený anděl.
Má mou hlubokou úctu.

Stephen King

DAN SIMMONS

TEMNÉ LÉTO

TEMNÉ
LÉTO

SUMMER OF NIGHT

Copyright @ 1991, 2011 by Dan Simmons

All rights reserved.

Všechna práva vyhrazena.

*Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © Milan Žáček, 2018

Cover © Kateřina Urbanová, 2018

© DOBROVSKÝ s. r. o., 2018

ISBN 978-80-7642-195-0 (pdf)

DAN SIMMONS

TEMNÉ
LÉTO

Pro Wayna, který u toho všeho byl

JEDNA

Budova školy Old Central se stále pnula do výše a ve svém nitru neochvějně uchovávala tajemství a ticho. Čtyřiaosmdesát let křídového prachu se uvnitř vznášelo ve zředkavých kuželech slunečního světla, zatímco z temných schodišť a podlah vzlínaly vzpomínky na více než osm desetiletí lakových nátěrů, jež aromatizovaly uvězněný vzduch mahagonovou vůní rakví. Bytelné zdi Old Centralu působily dojem, jako by pohlcovaly zvuky, a vysoká okna se sklem pokřiveným a zprohýbaným stářím a působením gravitace dodávala ovzduší nádech sépiové zemdlelosti.

Čas v Old Centralu plynul pomaleji, pokud vůbec plynul. Na chodbách a schodištích se rozléhaly kroky, ale zvuky působily přidušeně a neladily s pohyby, jež se případně objevily mezi stíny.

Základní kámen školy položili v roce 1876, v roce, kdy byl daleko na západě u řeky Little Bighorn zabit generál Custer se svými muži, v roce, kdy byl daleko na východě na světové výstavě ve Filadelfii předveden první telefon. Old Central byl postaven ve státě Illinois, na půl cesty mezi oběma těmito událostmi, leč daleko od toku dějin.

Na jaře roku 1960 škola už připomínala některé stařícké učitele, kteří v ní působili: příliš staré, aby mohli pokračovat v práci, ale příliš hrdé, aby odešli na odpočinek, strnule vypjaté ze zvyku a prostého

odmítání se sehnout. Škola, sama neplodná, lítá stará panna, si v průběhu desetiletí vypůjčovala děti jiných lidí.

Dívky si hrály s panenkami ve stínech jejích tříd a chodeb a později umíraly při porodu. Chlapci s křikem běhávali po jejích chodbách, v jejích místnostech sedávali po škole v houstnoucí tmě zimních odpolední, a pak byli ukládáni k věčnému spánku na místech, o nichž se nikdy neučili v hodinách zeměpisu: na San Juan Hill, v Belleau Hill, na Okinawě, Omaha Beach, Pork Chop Hillu a v Inčonu.

Old Central původně obklopovaly přívětivé mladé stromky a blíže rostoucí jilmy za teplých květnových a zářijových dnů vrhaly stín na níže položené třídy. Časem však bližší stromy odumřely a ochranná linie obrovitých jilmů, jež lemovaly městský blok se školou uprostřed jako tiché hlídky, zvápenatěla a zkosnatěla stářím a chorobami. Několik stromů se pokácelo a odvezlo, ale většina jich zůstala stát a stíny jejich holých větví se natahovaly přes hřiště a sportoviště jako pokroucené ruce, které se snaží chytit školu do svých spárů.

Návštěvníci městečka Elm Haven, kteří sjeli z Hard Road a zabloudili o dva bloky dál, jež od ní školu dělily, si ji často pletli s nějakou nepřiměřeně velkou soudní budovou nebo jakýmsi nepatřičně umístěným okresním úřadem, zdáním své výlučnosti nafouknutým do absurdních rozměrů. Jakou funkci mohla koneckonců v tomhle chátrajícím městečku s osmnácti sty obyvateli plnit taková obrovitá třípodlažní budova, zabírající celý jeden blok? Potom návštěvníci obvykle spatřili sportovní vybavení hřišť a uvědomovali si, že pohlíží na školu. Bizarní školu: se zdobnou bronzovou zvonící, zezelenavší měděnkou, na černé strmé střeše ve výšce více než patnáct metrů nad zemí; s richardsonovsky románskými kamennými oblouky stáčejšími se jako hadi nad bezmála čtyřmetrovými okny; s hrstkou dalších kulatých a oválných vitráží vytvářejících dojem jakéhosi groteskního křížence katedrály a školy; s vikýřovými okny na sedlových střechách stylově připomínajícími zámky na Loiře a vykukujícími nad převislými střechami druhého patra; s prazvláštními volutami, jež vypadaly jako zkamenělé spirálové ozdoby nad zapuštěnými dveřmi a slepě vyhlížejícími okny; a s tím, co v pozorovateli zanechávalo

nejznepokojivější dojem: její obrovskou, nepatřičnou a jaksi zlověstnou *velikostí*. Škola Old Central se svými třemi řadami oken, se svými převislými střechami a vikýřovými okny, se svou úzkou střechou a hrubou zvonící, působila dojmem, že je na tak skromné město až příliš velká.

Pokud měl návštěvník vůbec nějaké povědomí o architektuře, zastavoval na tiché asfaltové cestě, vysedal z auta, omráčeně hleděl a budovu si fotografoval.

Ještě při mačkání spouště si však bedliví pozorovatelé všímali, že vysoká okna jsou velké, černé díry – jako by škola byla navržena tak, aby světlo pohlcovala a nikoliv přijímala nebo odrážela – a že ony richardsonovsky románské, francouzské nebo italské detaily jsou naroubovány na syrový a vulgární architektonický styl, který by se mohl označit za středozápadní školskou gotiku, a že vposledku tato budova nepůsobí ani úžasně, ani jako ryzí architektonická kuriozita, nýbrž jen jako přehnaně velká a schizofrenní masa cihel a kamene zakončená zvonící, kterou nemohl navrhnout nikdo jiný než naprostý šílenec.

Našlo se i několik návštěvníků, kteří nevěnovali pozornost nebo vzdorovali svému sílícímu znepokojení, a na budovu se vyptávali místních nebo dokonce zajížděli do Oak Hillu, nedalekého okresního města, aby si o Old Centralu vyhledali nějaké záznamy. Tehdy zjišťovali, že škola byla před osmdesáti lety součástí obecného plánu vystavět v okrese pět velkolepých škol – Northeast, Northwest, Central, Southeast a Southwest. Budova Old Centralu byla první a jediná škola z nich, která spatřila světlo světa.

Elm Haven v sedmdesátých letech devatenáctého století býval větší než teď v roce 1960, a to hlavně díky železnici (v dnešní době už nepoužívané) a značnému přílivu osadníků, které sem jižně od Chicaga přiváželi ambiciózní urbanisté. Ač měl okres v roce 1875 28000 obyvatel, při sčítání lidu v roce 1960 se ukázalo, že už jich je pouze 12000, z větší části farmářů. Elm Haven se v roce 1875 mohl pochlubit 4300 obyvateli a soudce Ashley, milionář, který stál za plány na jeho osídlení a za stavbou Old Centralu, předpovídal, že

město brzy počtem obyvatel předežene Peorii a jednou se bude moci směle měřit s Chicagem.

Architekt, kterého soudce Ashley přivedl odněkud z východu – jistý Solomon Spencer Alden – byl studentem jak u Henryho Hobsona Richardsona, tak R. M. Hunta a jeho výsledná stavitelská obludnost reflektovala temnější prvky blížícího se románského revivalu, aniž byla obdařena smyslem pro velkolepost či veřejnou účelnost, jaký se s těmito románskými budovami mohl pojit.

Soudce Ashley trval na tom – a Elm Haven zastával stejný názor –, aby se při stavbě školy zohlednily budoucí, mnohem početnější generace školáků, které to přitáhne do okresu Creve Coeur. A tak v budově nebyly pouze třídy obecné školy, nýbrž také pět tříd střední školy v druhém patře – využívané pouze do první světové války – a části, které měly sloužit jako městská knihovna a dokonce jako prostor pro vysokou školu, až po ní vznikne poptávka.

V okrese Creve Coeur ani v městě Elm Haven však žádná vysoká škola nikdy nevyrostla. Rezidence soudce Ashleyho na konci Broad Avenue vyhořela do základů poté, co jeho syn zbankrotoval za hospodářské krize v roce 1919. Old Central zůstal po celou dobu základní školou a sloužil stále menšímu počtu žáků v důsledku odlivu lidí z oblasti a budování sloučených škol v jiných částech okresu.

Prostory vyhrazené střední škole v druhém patře se najednou ukázaly nadbytečné, když byla v roce 1920 otevřena opravdová střední škola v Oak Hillu. Za dveřmi jejich zařízených místností zůstaly uzavřeny pavučiny a tma. Městská knihovna se z klenuté části základní školy přestěhovala v roce 1939 a horní mezipatro s policemi prakticky zelo prázdnotou a shlíželo na několik málo zbylých studentů, kteří se pohybovali potemnělými chodbami, po příliš širokých schodištích a suterénními katakombami jako uprchlíci v jakémsi dávno opuštěném městě z nepochopitelné minulosti.

Nakonec, na podzim roku 1959, nová městská rada a představitelé školního obvodu Creve Coeur rozhodli, že Old Central přestal být účelný, že se ona architektonická obludnost – i ve svém vykuchaném

stavu – příliš obtížně vytápí a udržuje a že na podzim roku 1960 se posledních 135 elmhavenských žáků obecné školy přestěhuje do nové sloučené školy poblíž Oak Hillu.

Nicméně na jaře roku 1960, poslední den vyučování, jen několik hodin předtím, než měla odejít do nucené, definitivní výslužby, se školní budova Old Centralu stále pnula do výše a ve svém nitru neochvějně uchovávala tajemství a ticho.

Dva

Dale Stewart seděl v Old Centralu v šesté třídě a byl tiše přesvědčený, že poslední den školy je ten nejhorší trest, jaký dospělí pro děti vůbec kdy vymysleli.

Čas zpomalil víc, než když seděl u zubaře, víc, než když se v matčině přítomnosti něčím provinil a musel čekat, až se vrátí domů táta, aby mu mohl udělit trest, víc, než...

Bylo to hrozné.

Hodiny na stěně nad modrým přelivem „Debilové“ ukazovaly, že je 14:43. Kalendář na stěně sděloval, že je 1. června 1960, poslední den školy, poslední den *vůbec*, kdy Dale a ostatní museli snášet nudu pod zámkem v útrokách Old Centralu, jenže Dalovi připadalo, že čas se prakticky vzato zastavil tak dokonale, až měl pocit, jako by se z něj stal hmyz zatavený v jantaru, ten pavouk v nažloutlé ztvrdlé hmotě, kterou otec Cavanaugh půjčil Mikovi.

Nebylo *vůbec* co dělat. Ani úkoly neměli. Žáci šesté třídy v půl druhé odevzdali vypůjčené učebnice, paní Doubbetová si je odškrtala a všechny úzkostlivě zkontrolovala, jestli nedošly újmy... ačkoliv Dalovi nebylo jasné, jak mohla odlišit letošní újmu od několikaletých škod, které tyto plesnivé knížky trpěly z rukou předchozích nájemců... a když s tím skončili a třída se podivuhodně vyprázdnila, až v ní zbyly jen holé nástěnky a vydrhnuté dřevěné lavice, Debilová letargicky nadhodila, aby si četli, třebaže knížky ze školní knihovny museli vrátit už minulý pátek pod pohružkou, že hříšníkům nebude vystaveno závěrečné vysvědčení.

Dale by si byl přinesl ke čtení nějakou knihu z domu – třeba *Tarzana*, kterého nechal otevřeného v kuchyni na stole v poledne, když si odskočil na oběd, nebo třeba některý z rozečtených sci-fi dvojrománů z nakladatelství Ace –, ale ačkoliv přečetl několik knížek za týden, nikdy ho nenapadlo, že číst by se dalo i ve škole. Škola byla místo, kde se vyplňovaly pracovní listy, poslouchali učitelé a pronášely odpovědi tak jednoduché, že by je z učebnic dokázal vyždímat i šimpanz.

A tak Dale a dalších šestadvacet šestáků dál sedělo v letním horku a velké vlhkosti na pozadí bouřky, kterou zvolna šeřela obloha venku, a už tak mdlé ovzduší školy ještě více potemnělo a léto samo jako by se nějak stáhlo, když hodiny zastavily své ručičky a zatuchlost školních prostor na ně dopadala jako deka.

Dale seděl ve čtvrté lavici ve druhé řadě zprava. Z místa, kde seděl, viděl kolem vchodu do šaten na tmavou chodbu; sotva na ní rozeznával dveře do páté třídy, kde na konec školního roku úplně stejně čekal jeho nejlepší kamarád Mike O'Rourke. Mike byl stejně starý jako Dale... ve skutečnosti byl ještě o měsíc starší... ale musel opakovat čtvrtou třídu, takže poslední dva roky kamarády rozdělovala propast celého jednoho ročníku. Mike však propadnutí bral se stejnou suverénností, s jakou přistupoval k většině ostatních situací – dělal si z něj legraci, zůstával dál vůdcem na hřišti a mezi Dalovými kamarády, aniž projevoval sebemenší zášť vůči paní Groissantové, té staré babičce, která ho nechala propadnout... jak si byl Dale jistý... z čiré zlomyslnosti.

Ve třídě byli někteří další Dalovi velcí kamarádi: Jim Harlen v čelní lavici první řady, kde ho mohla mít paní Doubbetová pod dohledem. Harlen teď lelkoval s hlavou na ruku a očima těkal po místnosti v tanci hyperaktivity, kterou Dale také pociťoval, ale kterou se snažil nedávat najevo. Harlen si všiml, že se na něj Dale dívá, a ušklíbl se ústy pružnými jako plastelína.

Debilová si odkašlala, Harlen se podvolil její výtce a opět se opřel na židli.

V řadě u oken seděli Chuck Sperling a Digger Taylor – kamarádi, vůdci, třídní politici. Pitomci. Mimo školu Dale Chucka a Diggera

moc nevidal, s výjimkou tréninků a zápasů žákovské baseballové ligy. Za Diggerem seděl Gerry Daysinger v roztrhaném a šedém tričku. Mimo školu chodili v tričku a džínách všichni, ale jen ty nejchudší děti jako Gerry a bratři Cordie Cookové je nosili i do školy.

Za Gerrym seděla Cordie Cooková s kulatým obličejem, klidná, s výrazem, který překonával hranice hlouposti. Baculatou, plochou tvář měla natočenou k oknům, ale její bezbarvé oči jako by nic neviděly. Žvýkala – vždycky žvýkala –, ale paní Doubbetová si toho nikdy nevěšmala, nikdy ji za to nepokárala. Kdyby s takovou pravidelností žvýkal Harlen nebo některý jiný třídní vyuk, paní D. by je za to nejspíš vyloučila z vyučování... ale u Cordie Cookové to působilo jako přirozený stav. Dale neznal přirovnání přežvykovat jako tur, ale při pohledu na Cordie mu na mysli často vytanul obrázek krávy s věčným kusem trávy v tlamě.

Za Cordie, v poslední obsazené lavici v řadě u oken, v naprosto příkrém rozporu s ní, seděla Michelle Staffneyová. Michelle byla dokonale upravená dívka ve světlezelené košili a plisované světlehnědé sukni. Na zrzavých vlasech jí pohrávalo světlo a Dale i přes třídu viděl, jak jí na bledé, takřka průsvitné kůži vystávají pihy.

Michelle při Dalově pohledu vzhledla od knížky, a i když se neusmála, i slabý náznak pozdravu stačil na to, aby se jejímu jedenáctiletému spolužákovi prudce rozbušilo srdce.

V této třídě nebyli všichni Dalovi kamarádi. Kevin Grumbacher seděl v páté třídě – zcela po právu, protože byl o devět měsíců mladší než Dale. Dalův bratr Lawrence seděl v přízemí ve třetí třídě u paní Howové.

Byl tu však Dalův kamarád Duane McBride. Duane – dvakrát tak objemný jako druhý nejvypasenější žák ve třídě – se rozléval na židli ve třetí lavici v prostřední řadě. Jako vždycky si něco zapisoval do umolousaného kroužkového zápisníku, který s sebou neustále nosil. Duanovi v chomáčích stály nepoddajné hnědé vlasy a teď si při psaní bezděčně posunul brýle, když se zamračil nad tím, co právě napsal, načež pokračoval v zápiscích. Navzdory teplotě přes třicet stupňů Celsia měl na sobě Duane stejnou flanelovou košili

a plandavé manšestrové kalhoty, které nosil celou zimu. Dale si nevzpomínal, že by někdy viděl Duana v džínách nebo v tričku, a to navzdory tomu, že otlý Duane žil na farmě... Dale, Mike, Kevin, Jim a většina ostatních bydleli ve městě... a musel pomáhat s různými zemědělskými pracemi.

Dale se ošival. Bylo 14:49. Školní den končil, z jakéhosi těžko pochopitelného důvodu souvisejícího s jízdním řádem autobusů, až v 15:15.

Dale se zadíval na portrét George Washingtona na čelní stěně a podesetitísící se toho roku zamyslel, proč zřizovatel školy pověsil na stěnu reprodukci nedokončené malby. Zadíval se na strop, více než čtyři metry nad podlahou, a tři metry vysoká okna v protější stěně. Sklouzl pohledem na bedny učebnic na prázdných policích a napadlo ho, co se s nimi stane. Pošlou je do sloučené školy? Spálí je? Nejspíš to druhé, protože si neuměl představit tak staré, plesnivé učebnice ve zbrusu nové škole, kolem níž ho vozili rodiče.

Čtrnáct padesát. Dvacet pět minut, než doopravdy začne léto, než zavládne svoboda.

Dale se zadíval na Debilovou. Její přezdívkou mu na mysli nevytánila se zlomyslností ani posměchem; vždycky to byla Debilová. Už třicet osm let se paní Doubbetová a paní Dugganová dělily o výuku šestého ročníku – původně v sousedních třídách a potom, někdy v době, když se narodil Dale a počty žáků klesly, v jedné společné třídě. Paní Doubbetová dopoledne učila čtení, sloh a společenské vědy; paní Dugganová odpoledne matematiku, přírodopis a psaní.

Tyto dvě ženy byly Mutt a Jeff, vážní Abbott a Costello Old Centralu – paní Dugganová vysoká a hubená a nervózní, paní Doubbetová malá, tlustá a pomalá – hlasy takřka přesně opačné zabarvením a posazením; s propletenými životy, jež vedly ve starých sousedících viktoriánských domech na Broad Avenue, odkud chodily do stejného kostela, společně navštěvovaly kurzy v Peorii, společně jezdily na dovolenou na Floridu; dvě neúplné bytosti, které nějakým způsobem sloučily své dovednosti a nedostatky, aby vytvořily jednu plnohodnotnou osobnost.

A potom, poslední rok nadvlády Old Centralu, paní Dugganová těsně před Díkůvzdáním onemocněla. Rakovina, jak řekla paní O'Rourková Dalově matce přidušeným hlasem, o němž si myslela, že ho chlapci nezaslechnou. Paní Dugganová se nevrátila do vyučování ani po vánočních prázdninách, ale než aby nechala přebrat odpolední vyučování nějakého vetřelce, a tím stvrdila vážnost nemoci paní Dugganové, paní Doubbetová učila i předměty, které nesnášela, „dokud se Cora nevrátí“, zatímco se o svou kamarádku starala – napřed ve vysokém růžovém domě na Broad Avenue, pak v nemocnici –, dokud se jednoho rána neobjevila ani Debilová, v šesté třídě poprvé za čtyřicet let nastoupil suplující učitel, a na hřišti se začaly šířit zvěsti, že paní Dugganová umřela. Byl to den před sv. Valentýnem.

Pohřeb se konal v Davenportu a nezúčastnil se ho nikdo z žáků. Nikdo z nich by se ho nezúčastnil, ani kdyby se konal přímo v Elm Havenu. Paní Doubbetová se do školy vrátila o dva dny později.

Dale se na starou učitelku podíval a ucítil něco na způsob lítosti. Paní Doubbetová byla stále při těle, ale váha na ní visela jako o několik čísel větší kabát. Když se pohybovala, spodní strany nadloktí se jí chvěly a třásly jako krepový papír zavěšený na kosti. Potemněly jí oči a zatáhly se jí do důlků, až vypadaly, jako by je obestíraly modřiny. Učitelka teď seděla za katedrou a dívala se z okna, s výrazem stejně beznadějným a prázdným, jako byl výraz Cordie Cookové. Namodralé vlasy měla pocuchané a u kořínků zažloutlé a šaty na ní zvláště visely, jako by si někde špatně zapnula knoflík. Obklopoval ji nepříjemný zápach, který Dalovi připomněl zápach kolem paní Dugganové těsně před Vánoci.

Dale si povzdechl a poposedl. 14:52.

V přítmi chodby se něco pohnulo, něco se na ní pokradmu posunulo a bledě zažhnulo, a Dale si všiml, že podestu přechází Tubby Cooke, Cordiin tlustý a slabomyslný bratr. Tubby už nakukoval do třídy, snažil se upoutat pozornost své sestry, aniž by si ho všimla Debilová. Zbytečně. Cordie se nechala zhypnotizovat oblohou za oknem a svého bratra by si nevšimla, ani kdyby po ní hodil cihlu.

Dale na Tubbyho zlehka kývl. Obrovitý čtvrták v kalhotách s lacem mu ukázal vztyčený prostředníček, zvedl v ruce něco, co mohlo být propustkou na záchod, a zmizel ve stínech.

Dale opět poposedl. Tubby si s ním a jeho kamarády občas hrával i navzdory skutečnosti, že Cookovi bydleli v jedné z chatrčí z asfaltové lepenky postavené na škvárobetonových tvárnících u železniční trati kousek od obilného sila. Tubby byl tlustý a ošklivý a hloupý a špinavý a říkal více sprostých slov než jakýkoliv jiný Dalovi známý čtvrták, což ho však automaticky nevylučovalo ze skupinky městských kluků, kteří si říkali Cyklohlídka. Obvykle však Tubby s Dalem a jeho kamarády nechtěl mít nic společného.

Dale si letmo pomyslel, co má ten trouba zase za lubem, a potom se opět zadíval na hodiny. Bylo stále 14:52.

Hmyz v jantaru.

* * *

Tubby Cooke se přestal snažit domávat své sestře a zamířil ke schodišti, než si ho na podestě měla všimnout Debilová nebo některý jiný učitel. Tubby měl od paní Grossaintové propustku na záchod, což ale neznamenal, že by ho některá z těch bab nemohla poslat zpátky do třídy, kdyby ho přistihla, jak se potlouká po chodbách.

Tubby se šoural po širokých schodech, všímal si, na kterých místech dřevo vydřely generace dětských nohou, a nakonec seběhl na odpočívadlo pod kulatým oknem. Světlo, které se jím teď linulo, bylo rudé a nezuživé bouřkou, k níž se schylovalo. Tubby pokračoval pod řadami prázdných polic, v nichž byl na odpočívadle a úzkém mezianu obklopujícím toto mezípatro uložen fond městské knihovny, ale police nevnímal. Byly prázdné po celou dobu, co sem chodil do školy.

Pospíchal. Zbývala necelá půlhodina vyučování a on se chtěl před závěrem dne dostat na chlapecký záchod, než se mělo tohle zatracené místo jednou provždy zavřít.

V přízemí bylo více světla a čínorodý hukot rozléhající se z tříd prvního stupně dodával zdejšímu prostoru jakýsi lidštější rozměr,

i když se z něj nahoru, do tmy vyšších pater, táhlo potemnělé schodiště. Tubby pospíchal středem otevřeného prostoru, než ho měl spatřit někdo z učitelů, prosmekl se dveřmi a seběhl po schodišti do suterénu.

Bylo divné, že tahle hloupá škola neměla záchody v přízemí nebo v prvním patře. Toalety byly jenom v suterénu a byla jich tam spousta... záchody pro první a druhý stupeň, zamčená kabinka vedle místnosti s cedulkou UČITELÉ, záchodek vedle kotelny, kam si v případě potřeby chodil odskočit Van Syke, a další místnosti, kde se mohly ukrývat další toalety, na nepoužívaných chodbách, které vedly dál do tmy.

Tubby věděl to, co věděli ostatní žáci – že i ze suterénu vedou schody někam *dolů* –, ale, podobně jako ostatní žáci, se po nich nikdy nevydal a ani to neměl v úmyslu. Vždyť tam nebyla ani světla, proboha! Co je dole, věděl maximálně Van Syke a možná ještě ředitel Roon.

Nejspíš další záchody, pomyslel si Tubby.

Vešel na toaletu vyhrazenou chlapcům z druhého stupně, do dveří označených cedulkou CHLAPCY. Ta cedulka tam podle všech byla odnepaměti – Tubbyho fotřík říkal, že tak tomu bylo už za časů, kdy do Old Centralu chodil on sám – a jediný důvod, jak Tubby nebo jeho fotřík zjistili, že tohleto, to... ypsilon... nemá na cedulce co dělat, bylo, když nad jeho nesmyslností láteřila a nadávala stará Dugganová. Bědovala nad ním, ještě když byl Tubbyho fotřík malý. Stará Dugganová už byla po smrti – hnila na hřbitově Na kalvárii za hospodou U Černého stromu, kde Tubbyho fotřík teď trávil tolik času – a Tubby přemýšlel, proč učitelka to zatracené slovo nepřepsala, když ji tak štválo. Vždyť na to, aby sešla do suterénu a cedulku přemalovala, měla snad sto let. Tubby si myslel, že se jí prostě líbí láteřit a nadávat na něj... že si tak připadá chytrá a jiní lidi, jako třeba Tubby a jeho fotřík, pak vypadají jako blbci.

Tubby pospíchal tmavou a točitou chodbou k záchodům označeným cedulkou CHLAPCY. Cihlové stěny tu byly už před desítkami let natřeny na zeleno a na hnědo, nízký strop byl ověšený

potrubím, postřikovači a pavučinami, a celé místo působilo dojmem, jako by se člověk ubíral dlouhým, úzkým tunelem v nějaké hrobce nebo něčím takovým. Podobně jako v tom filmu o mumiích, který Tubby viděl, když přítel jeho starší sestry Ioni v létě jeho a Cordie propašoval v kufru auta do kina v Peorii. Byl to dobrý film, ale Tubbymu by se líbil víc, kdyby nemusel poslouchat všechno to mlaskání, cucání a hekání ze zadního sedadla, kde si jeho starší sestra Maureen nehorázně užívala s tím uhrovitým Berkem. Maureen teď byla těhotná a bydlela s Berkem za skládkou kousek od místa, kde bydlel Tubby, ale stejně si myslel, že se s tím blbem Berkem nevzali.

Cordie byla celý dvojprogram na předním sedadle otočená a místo skvělého bijáku sledovala nadržanou Maureen s Berkem.

Tubby se teď zastavil ve dveřích na záchod, kam mohli jen CHLAPCY, a nastražil uši, jestli dole neuslyší ještě někoho. Někdy se k dětem nepozorovaně připlížil starý Van Syke, a když vyváděly, jak to teď měl v úmyslu Tubby... a někdy třeba nedělaly vůbec nic... Van Syke jim vlepil facku nebo je bolestivě štípl do ruky. Neublížoval však všem žákům... určitě ne takovým bohatým nadutcům, jako byla dcera dr. Staffneyho, jak se jen jmenuje, Michelle!... ne, jen dětem jako Tubby nebo Gerry Daysinger. Dětem rodičů, kterým to bylo jedno, nebo kteří měli z Van Syka vítr.

Z Van Syka měla vítr spousta žáků. Tubby přemýšlel, jestli z něj mají vítr i rodiče spousty těchto žáků. Teď tedy poslouchal, nic nezaslechl, a skoro po špičkách vstoupil do dveří.

Záchody v suterénu tvořila dlouhá, tmavá místnost s nízkým stropem. Nebyla v ní okna a fungovala v ní jen jedna žárovka. Pisoáry byly staré a vypadaly, jako by byly vytesány z nějakého hladkého kamene. Vždycky v nich protékala voda. Sedm kabinek bylo dotlučených a notně poškrábaných... ve dvou bylo vyryto Tubbyho jméno a iniciály jeho fotříka byly k vidění v té úplně poslední... a všechny s výjimkou jedné přišly o dveře. Ale Tubby měl teď práci až za umyvadly a pisoáry, za kabinkami, v tom nejtmašším koutu u zadní, kamenné stěny.

Venkovní zeď byla z kamene. Tu protějšší, tu, na níž byly umístěné pisoáry, tvořily strupaté cihly. Ale vnitřní stěna... za kabinkami... tato stěna byla z jakéhosi sádrokartonu, a právě u ní se Tubby zastavil a zazubil.

V této stěně byla díra, díra, která začínala asi patnáct centimetrů nad studenou kamennou podlahou (jak mohl být *pod* kamennou podlahou ještě jeden suterén?) a táhla se skoro metr vzhůru. Tubby na podlaze uviděl čerstvě napadaný prach a ve stěně zpráchnivělé laťky, které z ní trčely jako obnažená žebra.

Po Tubbyho ranní návštěvě otvor zvětšili i další kluci. To ničemu nevadilo. Mohli přidat ruku k dílu, pokud Tubby mohl do díry kopnout jako poslední.

Tubby se předklonil a do díry nakoukl. Už byla dostatečně velká, aby jí prostrčil ruku, a to taky udělal, a ve vzdálenosti několika desítek centimetrů nahmatl cihlovou nebo kamennou zeď. Vpravo i vlevo bylo místo a Tubby šátral kolem dokola a přitom přemýšlel, proč tu někdo stavěl novou zeď, když za ní byla ještě ta stará.

Pokrčil rameny a začal do otvoru kopat. Údery byly hlučné, sádrokarton praskal, laťky se tříštily, všude létaly kusy zdíva a oblaka prachu, ale Tubby si byl poměrně jistý, že ho nikdo neuslyší. Zdi v téhle pitomé škole byly silnější než v leccjaké pevnosti.

Van Syke se v těchto suterénních prostorech pohyboval, jako kdyby tu bydlel... třeba tu doopravdy *bydlí*, pomyslel si Tubby, nikdo ho nikdy neviděl nikde *jinde*, ale teď tohoto divného školníka s těma jeho špinavýma rukama a žlutými zuby nikdo z žáků už několik dní neviděl, a bylo mu zjevně ukradené, jestli někdo z kluků zrovna na záchodech druhého stupně prokopne stěnu. Proč by na tom mělo Van Sykovi záležet? Za pár dní se celá tahle hnusná barabizna zabeďní. Pak ji strhnou. Proč by na tom mělo Van Sykovi záležet?

Tubby do stěny kopal se zběsilostí, kterou projevoval jen málokdy, vybíjel si na ní frustraci z pětiletého utrpení, které začalo už ve školce, z toho, jak ho v téhle hnusné díře označovali za „méně chápavého“. Z pěti let, kdy se vyznačoval „problematickou kázní“ a musel sedět těsně pod nosem babizen, jako byly paní Grossaintová, paní Howová

a paní Farrisová, s lavicí přiraženou ke katedře, aby „ho mohly mít pod dohledem“, takže musel číchat jeho stařecký puch a poslouchat jejich stařecké hlasy a snášet jejich stařecká pravidla...

Tubby kopal do stěny, cítil, jak se se zvětšujícím se otvorem rychle bortí, až se mu znenadání sesypala na tenisky celá hromada omítky, a on upřel oči do opravdové díry. *Velké díry*. Hotové kurevské sluje!

Tubby byl na čtvrtáka opravdu tlustý, ale ta díra byla tak velká, že se do ní skoro vešel. *Vešel* se do ní! Po jeho ranách se zřítíl další kus stěny, takže otvor teď připomínal průlez někde v ponorce. Tubby se natočil bokem, vsunul do otvoru levou ruku až po rameno, a pořád měl venku hlavu. Na tváři se mu začal rozlévat mohutný vítězoslavný škleb. Do mezery mezi falešnou stěnou a starou stěnou za ní pak vsunul levou nohu. Byla tam hotová tajná chodba!

Tubby se přihrčil a do otvoru vstoupil; vtáhl do něj pravou nohu, až mu ven vyčnívala jen hlava a část zad. Ještě víc se přihrčil a hekl, když se uvelebil v chladné tmě.

Cordie a fotr by se posrali, kdyby teď přišli a uviděli, co tu dělám! Cordie by samozřejmě na chlapecký záchod nepřišla. I když kdoví? Tubby věděl, že jeho starší sestra je pěkně ujetá. Před dvěma lety, když sama chodila do čtvrté třídy, Cordie jednou ráno tajně sledovala Chucka Sperlinga, největšího borce ze všech hráčů žákovské baseballové ligy, prvotřídního běžce, a jinak taky naprostého hňupa, až někam k Spoon River, kam šel sám chytat ryby, stopovala ho několik hodin a pak se na něj vrhla, srazila ho na zem, posadila se mu na břicho a pohrozila mu, že ho třískne do hlavy kamenem, jestli jí neukáže ptáka.

Podle Cordie, i když naříkal a plival krev, ho vytáhl a ukázal jí ho. Tubby si byl skoro jistý, že o tom nikomu jinému neřekla, a dal by ruku do ohně, že nikomu o tom neměl říct ani sám Sperling.

Tubby se ve své malé jeskyni opřel, ucítil, jak mu do vlasů na ježka popadala omítky, a zazubil se do chabě osvětleného prostoru záchodů. Na prvního kluka, který se přijde vyčurat, vyskočí a vyděsí ho, až se posere.

Tubby čekal snad dvě nebo tři minuty, ale nikdo nepřicházel. Jednou na hlavní chodbě v suterénu uslyšel jakési šramocenění nebo rachocení, ale žádné tenisky se nepřiblížily a nikdo se neukázal. Kromě tohoto zvuku byla slyšet už jen neustále se řinoucí voda v mušlích a slabé bublání v trubkách u stropu, které v Tubbym vyvolávaly dojem, jako by si ta zpropadená škola sama pro sebe brebentila.

Je to tady jako nějaká tajná chodba, pomyslel si znovu, když otočil hlavu doleva, aby se zadíval do úzké dutiny mezi oběma stěnami. Byla v ní tma a páchlo to v ní jako pod verandou jejich domu, kam se schovával mámě a fotříkovi a hrál si, když byl menší. I teď mu do nosu vnikal stejný zatuchlý, sytý, plesnivý puch.

Potom, zrovna když ho v těsném prostoru začínaly přepadat slabé křeče a tak trochu nepříjemný pocit, uviděl na konci dutiny světlo. Bylo to zhruba v místě, kde mohly končit záchody a venkovní zeď... možná o trochu dál. Uvědomil si, že to nebylo tak úplně světlo, jako spíš jakýsi přísvit. Tak trochu na způsob slabé, nazeleňalé záře, které se linula z některých plísni a hnijících hub v lese za noci, kdy chodil s fotříkem lovit mývaly.

Tubby ucítil, jak mu strnula šíje. Začal se z otvoru vysouvat, ale pak si uvědomil, co to světlo musí být zač, a opět se zazubil. Na vedlejších záchodech, označených *DÍVKY* (jejich cedulka byla napsaná správně), musí být otvor. Tubby už se viděl, jak vykukuje ze štěrbin mezi lačkami, kterou se linulo světlo z dívčích záchodů.

Kdyby měl trochu štěstí, třeba by uviděl, jak některá z dívek čurá. S kalhotkami kolem kotníků a obnaženým rozkrokem by mohl přistihnout třeba i Michelle Staffneyovou nebo Darlene Hansenovou nebo jednu z těch namyšlených hus z šesté třídy.

Tubby ucítil, jak se mu rozbušilo srdce, ucítil, jak mu i jinde v těle začíná vřít krev, a zvolna se šinul do strany, pryč od otvoru, hlouběji do dutiny mezi stěnami. Vešel se tam jen tak tak.

Za těžkého oddychování, za mrkání, jímž se zbavoval pavučin a prachu, které mu padaly do očí, v sytém oblaku zatuchliny se sunul k přísvit, pryč od světla.

* * *

Dale a ostatní stáli seřazeni ve třídě, připraveni převzít vysvědčení a vyslechnout si, že můžou odejít, když se spustil křik. Napřed byl tak hlasitý, že Dala napadlo, že slyší nějaké zvláštní, pronikavé hromobití coby předzvěst bouřky, kterou stále temněla obloha za okny. Ale zvuk to byl příliš vysoký, příliš pištivý a trval příliš dlouho, aby mohl být součástí blížícího se přírodního jevu, ačkoliv v něm nezažívalo nic lidského.

Napřed se zdálo, jako by přicházel odněkud shora... ze schodiště vedoucího do tmavého patra střední školy... ale pak se zdálo, jako by se rozléhal ze stěn, zdola, dokonce z trubek a kovového radiátoru. A nesl se neskutečně dlouho. Dale byl se svým bratrem Lawrencem loni na podzim na farmě strýce Henryho a tety Leny, kde bylo k porcování přichystané prase, které mělo podříznuté hrdlo a viselo hlavou dolů z trámu ve stodole nad plechovými neckami, do nichž se zachytávala krev. Jeho předchozí kvikot tak trochu připomínal tento křik: bylo to stejně fistulové ječení a vřískání, jako když někdo táhne nehty po tabuli, po němž následoval hlubší, plnější řev, zakončený chroptěním. A pak se to ozvalo znovu. A ještě jednou.

Paní Doubbetová strnula při předávání vysvědčení prvnímu žákovi v řadě – Joeovi Allenovi –, otočila se ke dveřím a poté, co ten příšerný křik ustal, se na ně chvíli ještě upřeně dívala, jako by očekávala, že se v nich zdroj řevu nějakým způsobem zjeví. Dala napadlo, že se v učitelčině výrazu mísí hrůza s něčím jiným... očekáváním?

V přítmi dveří se objevila tmavá silueta a třída, sešikovaná podle abecedy, aby převzala vysvědčení, se kolektivně nadechla.

Byl to ředitel, dr. Roon, jehož proužkovaný oblek a uhlazené vlasy splývaly s tmou podesty za jeho zády, takže jeho útlá tvář vypadala, jako by se ve dveřích vznášela, netělesná a nevraživá. Dale se zadíval na ředitelovu růžovou kůži a pomyslel si, už poněkolkáté: *Vypadá jako kůže právě narozené krysy.*

Dr. Roon si odkašlal a kývl na Debilovou, která stála přesně tam, kde před chvílí, s vysvědčením v ruce napřažené k Joe Allenovi,

s vytřeštěnýma očima, s kůží tak bledou, že růž a jiná líčidla na jejích lících vypadaly jako barevný křídový prach na bílém pergamenu.

Dr. Roon se podíval na hodiny. „Je... ehm... čtvrt na čtyři. Jsou žáci připraveni odejít domů?“

Paní Doubbetové se podařilo přikývnout. Pravou rukou tak pevně svírala Joeovo vysvědčení, že Dale napůl očekával, že uslyší křupnutí, až se jí zlomí prstní kůstky.

„Á... ano,“ řekl dr. Roon a pohledem sklouzl po sedmadvaceti žáčích, jako by v jeho budově neměli co pohledávat. „Chlapci a děvčata, myslel jsem, že vám vysvětlím, že ten... ehm... nezvyklý zvuk, který jste právě slyšeli, souvisel, jak mi sdělil pan Van Syke, pouze se zkouškou ohříváče teplé vody.“

Jim Harlen se otočil a Dale si byl na okamžik jistý, že udělá nějakou grimasu – což by pro Dala byla hotová katastrofa, protože byl tak napjatý, že by musel vyprsknout smíchy. Dale zoufale nechtěl zůstat po škole. Harlen však jen vypouklil oči ve výrazu, v němž se zračila spíše nevěřičnost než snaha o humor, a obrátil se zpátky k dr. Roonovi.

„... tak či onak jsem chtěl této příležitosti využít k tomu, abych vám popřál příjemné letní prázdniny,“ pokračoval Roon, „a všechny vás požádal, abyste nezapomněli, jaké výsady se vám dostalo v tom, že jste alespoň část svého vzdělání nabyli ve škole Old Central. Třebaže je předčasné spekulovat o konečné podobě této krásné starobylé budovy, můžeme přinejmenším doufat, že školní rada ve své moudrosti bude považovat za vhodné zachovat školu pro budoucí generace studentů, jako jste vy.“

Dale viděl v řadě daleko před sebou Cordie Cookovou, jak se stále dívá přes levé rameno na okna a lhostejně se rýpe v nose.

Dr. Roon si toho podle všeho nevšiml. Odkašlal si, jako by se chystal pronést další řeč, opět pohlédl na hodiny a dodal jen: „Dobrá tedy. Paní Doubbetová, buďte tak hodná a rozdejte žákům vysvědčení.“ Pak drobný ředitel pokýval hlavou, udělal čelem vzad a splynul se stíny.

Debilová zamrkala, jako by se rozpomněla, kde je, a podala Joeovi Allenovi vysvědčení. Joe se na něj ani nepodíval a pospíšil si, aby se

postavil do čela řady u dveří. Ostatní třídy už v řadách scházely ze schodů; Dale si vždycky všimal, že v televizních pořadech a ve filmech o škole se děti po skončení vyučování nebo po zazvonění rozeběhnou jako šilenci, ale z Old Centralu měl zkušenost takovou, že všichni se všude přesouvali v úhledných řadách, a tyto poslední vteřiny poslední minuty posledního dne ve škole nebyly žádnou výjimkou.

Řada se šinula podél paní Doubbetové, Dale od ní také převzal vysvědčení v hnědé obálce, přičemž natáhl do nosu trpký zápach potu a tělového pudru, kterým byla obestřena, a pokračoval dál ke dveřím, aby se postavil do druhé řady. Nakonec převzala vysvědčení i Pauline Zauerová, řady u dveří se došikovaly – před skončením vyučování se žáci neřadili podle abecedy, ale podle hochů a dívek, kdy ti, co jezdili autobusem, stáli v čele každé řady, a městské děti za nimi – a paní Doubbetová se před ně postavila, založila si ruce, jako by chtěla pronést nějakou poslední poznámku nebo výtku, zarazila se, a pak žákům mlčky pokynula, aby se vydali v patách pátákům paní Shrivesové, kteří právě mizeli na schodišti.

Zteč vedl Joe Allen. Venku Dale vdechl vlhký vzduch a ve světle a náhlé svobodě se málem roztančil. Škola se za ním tyčila jako gigantická zeď, ale na štěrkové příjezdové cestě a travnatých hřištích se už vzrušeně motaly děti, vybíraly si kola ze stojanů, rozutíkávaly se ke školním autobusům, odkud na ně volali řidiči, aby si pospíšily, a hlukem a pohybem se oddávaly všeobecným oslavám. Dale zamával na rozloučenou Duanu McBrideovi, kterého právě naháněli do autobusu, a potom zahlédl hlouček třetáků stále shromážděných jako křepelky u stojanů na kola. Po chodníku, se širokým úsměvem, jímž pod silnými brýlemi stavěl na odiv svůj horní předkus, a s plátěnou taškou na učebnice pevně sevřenou v ruce, se od svých kamarádů třetáků přihnul Dalův bratr Lawrence.

„Svoboda!“ vykřikl Dale a zatočil Lawrencem ve vzduchu.

Připojili se k nim i Mike O'Rourke, Kevin Grumbacher a Jim Harlen. „Ty jo,“ řekl Kevin, „slyšeli jste ten zvuk, když nás Shrivesová stavěla do řady?“

„Co si myslíš, že to bylo?“ zeptal se Lawrence, když se skupinka vydala pryč přes travnaté baseballové hřiště.

Mike se usklíbl. „Podle mě Old Central dostal nějakýho třetáka.“ Pěstí prohrábl Lawrencovi ježka.

Lawrence se zasmál a ucukl. „Héj, ne, vážně?“

Jim Harlen se předklonil a vystrčil na starou školu zadek. „Já myslím, že to si tak prdla Debilová,“ řekl a svá slova doprovodil odpovídajícími zvukovými efekty.

„Hele,“ vykřikl Dale, ohnal se nohou po zadnici Jima Harlena a přitom kývl na svého mladšího bratra. „Bacha na to, Harlene.“

Lawrence se už smál a válel po trávě.

Školní autobusy se s rachotem rozjížděly do různých ulic. Školní dvůr se rychle vyprazdňoval, děti se rozprchávaly pod vysokými jilmami, jako by měly naspěch, aby utekly bouřce.

Dale se zastavil na okraji baseballového hřiště, přes ulici od jejich domu, a zadíval se zpátky na černá mračna nakupená za budovou školy. Bylo vlhko a vzduch byl nehybný a klidný, jak býval před upozorněními na blížící se tornáda, ale Dale od oka odhadoval, že bouřková fronta je už skoro minula. Nad stromy na jihu byl vidět pás modré oblohy. A zatímco se na něj zadívala celá skupinka, zvedl se vítr, na stromech kolem bloku se začalo třepetat listí a ovzduší prostoupila letní vůně čerstvě posečené trávy, květů a listů.

„Podívejte,“ řekl Dale.

„Není to Cordie Cooková?“ zeptal se Mike.

„Jo.“ Její malá postavička stála sama před severním vchodem do školy se založenýma rukama a poklepávala nohou. V přehnaně velkém domácím oblečení, které skoro tahala po šterku, vypadala ještě ošuntělejší a hloupější než obvykle. Za ní, ve svěšených kalhotách s laclem, stáli dva nejmenší Cookovi kluci, dvojčata, kteří chodili do první třídy. Cookovi bydleli dostatečně daleko za městem, aby je domů mohl vozit školní autobus, jenže směrem k silu a skládce žádný autobus nejezdil, takže Cordie a její tři bratři chodili kolem železniční trati. Teď něco křičela na budovu školy.

Ve dveřích se objevil dr. Roon a odehnal ji máchnutím své růžové ruky. Bílé šmouhy ve vysokých oknech nad nimi mohly být tváře vyhlížejících učitelů. V tmavých dveřích se za ředitelem objevila tvář pana Van Syka.

Roon zavolal ještě něco jiného, otočil se zády a zavřel vysoké dveře. Cordie Cooková se sehnula, popadla kámen ze šterkové příjezdové cesty a mrštila jím směrem ke škole. Kámen se odrazil od skla v hlavních dveřích.

„Ajéje,“ vydechl Kevin.

Dveře se prudce otevřely a Van Syke z nich vyklouzl právě v okamžiku, když Cordie uchopila za ruce své mladší bratry a po příjezdové cestě a pak po Depot Street vyrazila směrem k železniční trati. Na tak buclatou dívku se pohybovala velmi čile. Jeden z jejích bratrů při přecházení Third Avenue zakopl, ale Cordie ho táhla vzduchem, dokud pod botami opět nenašel dlažbu. Van Syke běžel až na okraj školního pozemku, zastavil a dlouhými prsty chvíli komíhal ve vzduchu.

„Ajéje,“ zopakoval Kevin.

„Pojďte,“ řekl Dále. „Vypadneme odsud. Máma říkala, že po škole pro nás všechny připraví limonádu.“

Partička chlapců s výskotem a jásotem opustila školní pozemek, vběhla pod jilmy, přeskákala asfalt Depot Street a utíkala vstříc svobodě a létu.

TŘI

Jen málo událostí v životě člověka – přinejmenším v životě člověka mužského pohlaví – je tak nevázaných, tak povznášejících, tak nekonečně euforických a prostoupených tolika možnostmi jako první den léta, když je vám jedenáct let. Léto se před vámi rozkládá jako velkolepá hostina a dny tepou sytým, pomalým časem, v němž se dá vychutnat každý jednotlivý chod.

Toho prvního rozkošného letního rána ležel Dale Stewart po probuzení ještě chvíli v onom prchavém soumraku vědomí a už si

vychutnával ten *rozdlíl*, než si vůbec uvědomil, v čem spočívá: jeho ani jeho bratra Lawrence nenutil vstávat budík ani matčin křik, na okna se netiskla šedá, studená mlha a v půl deváté je nečekala ještě šedší, studenější škola, hlasitý sbor dospělých hlasů jim neříkal, co mají dělat, které stránky v pracovním sešitě si mají nalistovat, jaké myšlenky si mají myslet. Ne, tohoto rána k němu pronikal zpěv ptáčeků, sítěmi v oknech se k němu linul sytý, teplý letní vzduch a zvuk sekačky o kus dál na ulici, kde se každodenních povinností okolo domu zhostil nějaký časně vstávající důchodce, a – jak bylo vidět přes záclony – světu se dostávalo vydatného, teplého slunečního požehnání, jež dopadalo na Dalovu a Lawrencovu postel, jako by se zvedla opona šedého školního roku a do světa se opět mohla vrátit barva.

Dale se překulil na bok a všiml si, jak se otevřely oči jeho bratra, jak se rozhlédl přes černá skleněná očka svého medvídka. Lawrence se potom zazubil svým radostně rozšklebeným předkusem a oba chlapci vyskočili z postele, chvatně ze sebe strhli pyžama, nasoukali se do džínů a triček, které na ně čekaly na židlích, natáhli si čisté bílé ponožky a ne tak čisté tenisky, a už vybíhali z pokoje, dupali ze schodů na ledabylou snídani, zasmáli se s mámou několika bláznivinám a pak ještě jednou vyběhli... nasedli na kola a hnali se ulicí pryč, do léta.

* * *

Za tři hodiny byli oba bratři v kurníku u Mika O'Rourke, s kamarády se rozvalovali na vykuchané pohovce bez nožek, na rozbitých židlích a podlaze plné krámů v jejich neoficiální klubovně. Byli tam všichni ostatní – Mike, Kevin, Jim Harlen, dokonce i Duane McBride z farmy, jehož táta přijel do města nakoupit do družstevní prodejny –, všichni jakoby omráčení a paralyzovaní dechberoucí škálou možností, které se před nimi otevíraly.

„Mohli bysme zajet do Stone Creeku nebo k Hartleyho rybníku,“ řekl Kevin. „Zaplavat si.“

„Ne-e,“ řekl Mike. Ležel na pohovce s nohama přes opěradlo, se zády na odpružených sedácích, s hlavou na chytačské rukavici pohozené na podlaze. Střílel po sekáčovi na stropě gumičkou, kterou nahmatával po každém odražení. Zatím si dával pozor, aby pavouka netrefil, ale ten už znepokojeně pobíhal tam a zpátky. Pokaždé když se přiblížil k nějaké nadějně skulině nebo trámu, Mike vystřelil a přinutil ho odcupitat opačným směrem. „Mně se plavat nechce,“ řekl Mike. „Po té včerejší bouřce budou ploskolebci ještě celí nesví.“

Dale a Lawrence se na sebe významně zadívali. Mike se bál hadů; byl to jediný strach, kterého si u něj byli vědomi.

„Zahrajem si baseball,“ navrhl Kevin.

„To ne,“ ozval se Harlen z odpérovaneého křesla, v němž si četl komiks o Supermanovi. „Nepřivezl jsem si rukavici a musel bych se pro ni vracet domů.“ Ačkoliv ostatní chlapci – s výjimkou Duana – bydleli v rámci jednoho bloku, Jim Harlen bydlel na opačném konci Depot Street u kolejí, které vedly dál na skládku a k špinavým chatrčím, kde bydlela Cordie Cooková. Harlenův dům byl sice hezký – starý, bíle natřený statek, který už před desítkami let spolklo město –, ale za sousedy měl spoustu divných patronů. Jen dva domy od Harlena bydlel J. P. Congden, šílený smírčí soudce, a Congdenův syn C. J. byl ten nejpodlejší surovec ve městě. Hoši si u Harlena nehráli rádi ani se rádi nevydávali směrem k jeho domu, takže chápali, proč se Jimovi nechce vyrážet pro věci.

„Tak zajedeme do lesa,“ nadhodil Dale. „Třeba omrkneme Cíkánskou cestu.“

Ostatní hoši se hned začali ošívat. Neexistoval žádný zřejmý důvod, proč by měli takový návrh vetovat, ale čím dál pevněji je ve svých spárech držela apatie. Mike vystřelil gumičku a sekáč odcupital od místa, kde vedle něj udeřila do stropu.

„To by bylo moc nadlouho,“ namítl Kevin. „Musím být doma na večeri.“

Ostatní chlapci se usmáli, ale nic neřekli. Všichni dobře znali hlas Kevinovy mámy, když otevřela dveře a sílícím falzetem se rozkřičela: „KeVIINÉÉÉÉ,“ a také dobře věděli, jakou rychlostí

Kevin zanechával toho, co právě dělal, a utíkal k bílému ranči na nízkém kopci vedle Dalova a Lawrencova bývalého domu.

„Co chceš dělat ty, Duane?“ zeptal se Mike. O'Rourke byl rozený vůdce, který se před rozhodnutím vždycky ptal na názory ostatních.

Urostlý farmářský synek s legračním účesem, v plandavých manšestrácích a netečným pohledem zrovna něco žvýkal – žvýkačka to nebyla –, a v očích se mu zračil výraz, jako by neuměl do pěti napočítat. Dale věděl, jak zavádějící tento jeho hloupě buranský výraz je – všichni chlapi cítily –, protože Duane McBride byl tak chytrý, že ostatní se mohli jen *dohadovat*, jakým směrem se ubírají jeho myšlenky. Byl tak chytrý, že to ve škole ani nemusel stavět na odív, a radši učitele nechával, ať se vztekle svíjí nad správnými, ale úsečnými odpověďmi tohoto přerostlého chlapce, nebo si lámou hlavu nad jeho replikami podbarvenými ironií, jež hraničila s drzostí. Duanovi byla škola ukradená. Zajímal se o věci, kterým ostatní kluci nerozuměli.

Duane dožvýkal a trhl hlavou ke starému rádiu značky RCA Victor, stojícímu v koutě. „Myslím, že bych si rád poslechl rádio.“ Třemi dusavými kroky přešel k aparátu, nemotorně před ním podřepil a začal točit kolečkem.

Dale ho upřeně sledoval. Skříň rádia byla obrovská, měla dobře přes metr na výšku a skvěla se na ní celá řada vlnových pásem – horní bylo označené NATIONAL a bylo na ní uvedeno Mexico City na frekvenci 49 Megahertz, Hongkong, Londýn, Madrid, Rio a několik dalších měst na frekvenci 40 MHz, zlověstná města jako Berlín, Tokio a Pittsburgh na 31 MHz, a nakonec samotná a tajemná Paříž na konci pásma na 19 MHz –, ale skříň byla prázdná. Nezůstalo v ní žádné vnitřní zařízení.

Duane dřepěl a pečlivě točil kolečky, hlavu na stranu, uši nastržené, aby zachytily sebemenší zvuk.

Jim Harlen se chytil jako první. Vběhl za skříň a přitáhl ji do kouta, aby nebyl ani trochu vidět.

Duane řekl: „Zkusím domácí pásmo.“ Otáčel prostředním kolečkem mezi pásmy INTERNATIONAL a SPECIAL SERVICE. „Tohle je označené jako Chicago.“

Ze skříně se ozvalo hučení, jako by se v ní zahřívaly trubky, pak následovalo praskání, když Duane začal pohybovat kolečkem. Barytonové úryvky utichaly, když hlasatele uprostřed věty utínal přesun na jinou frekvenci, ozývaly se břeskné útržky rock'n'rollu a utichaly, pak praskání, chrčení, baseballový zápas – Chicago White Sox!

„Couvá! Couvá! Couvá až k pravému hrazení Comiskey Parku! Skáče! Sápe se na hrazení! Teď...“

„Ne, to mě nezajímá,“ zamumlal Duane. „Zkusím mezinárodní pásmo. Tramtadá... tady ho máme... Berlín.“

„Ach du lieber der ferschluginner ball ist fen a fuč!“ ozval se Harlenův hlas, který během okamžiku přešel od vzrušeného chicagského komentátorského vrčení k hrdelním germánským sekaným slabikám. „Der Fuhrer ist nich geštástny. Nein! Nein! Er ist gerflugt und vertunken und der veilige pisstoffen!“

„Tady taky nic,“ mumlal Duane. „Vyzkouším Paříž.“

Ale fistulovou a smyšlenou francouzštinu linoucí se zpoza skříně v kurníku přehlušilo hihňání a smích. Mikova poslední střela gumíčkou letěla úplně mimo a sekáč utekl do škvíry ve stropu. Dale se příkradl k rádiu, aby taky zkusil několik stanic, zatímco Lawrence se válel na podlaze. Kevin si založil ruce a vyšpulil rty a Mike ho dloubl teniskou do žeber.

Kletba byla prolomena. Hoši mohli dělat, co se jim líbilo.

* * *

O několik hodin později, po večeri, za dlouhého, mučivě líbezného letního soumraku, Dale, Lawrence, Kevin a Harlen na kolech smykem zastavili na rohu kousek od Mikova domu. „Ííí-ááá-kííí!“ zavolal Lawrence.

„Kííí-ááá-ííí!“ ozvala se stejně hlasitá odpověď ze stínů pod jilmy, přijel k nim Mike, taky zasmykoval na šterku a otočil se, aby se zdíval stejným směrem, kam byli natočeni ostatní.

Toto byla Cyklohlídka, kterou těchto pět chlapců založilo před dvěma lety, kdy ti nejstarší chodili do čtvrté třídy a ti nejmladší ještě

věřili na Santa Klause. Cyklohlídka už jí sice neříkali, protože se za to jméno trochu styděli, byli příliš staří, aby předstírali, že hlídají v Elm Havenu, aby pomáhali lidem v nouzi a chránili nevinné před padouchy, ale v Cyklohlídce stále *věřili*. Věřili v ni s prostým přitakáním *současné* skutečnosti, která je kdysi nutila proležet noc před Vánoci s otevřenými očima, s tlukoucím srdcem a vyschlými ústy.

Chvíli na ztichlé ulici zůstali stát. First Avenue pokračovala kolem Mikova domu ven z města, čtyři sta metrů na sever k vodojemu, kde odbočila na východ, dokud nezmizela ve večerním oparu nad poli u obzoru, kde mimo dohled číhaly lesy, Cikánská cesta a hospoda U Černého stromu.

Obloha byla přeleštěný šedý štít, který teď v hodině mezi západem slunce a tmou zvolna pohasínal, a kukuřice na polích byla nízká, ještě nedosahovala ani ke kolenům jedenáctiletého chlapce. Dale upínal zrak přes pole, která se táhla na východ za dálkou změkčené horizonty stromů a představoval si tam Peorii – šedesát kilometrů daleko za kopci a údolími a pásy lesa, uvelebenou ve svém vlastním říčním údolí, žhnoucí tisícovkou světél –, na obzoru teď však nic nezářilo, zastíral ho jen rychle potemňující pás, a město si ve skutečnosti vůbec představit nedokázal. Naopak slyšel slabý šramot a šepot kukuřice. I když nefoukal vítr. Možná to byl zvuk rašení, rostlin ženoucích se vzhůru, aby vytvořily hradbu, která zanedlouho obklopí celý Elm Haven a uzavře ho před světem.

„Jedem,“ řekl Mike přidušeným hlasem, postavil se na pedály, předklonil se daleko přes říditka a vyrazil ve spršce šterku.

Dale, Lawrence, Kevin a Harlen vyrazili za ním.

V měkkém šedém světle jeli na jih po First Avenue, prohnali se stínem jilmů a rychle se vynořili do otevřeného soumraku. Po levé straně se táhla nízká pole, po pravé tmavé domy. Pokračovali po School Street a kolem chabého náznaku domu Donny Lou Perryové, který žhnul o ulici dál směrem na západ. Po Church Street a její dlouhou alejí jilmů a dubů. A poté se ocitli u Hard Road, silnice číslo 151A, a ze zvyku zpomalili, než najeli doprava na prázdný, ale stále teplý asfalt dvoupruhové hlavní cesty.

Zběsile šlapali, ale na první křižovatce s vedlejší ulicí najeli na chodník, aby po silnici nechali proburácet starý buick. To už jeli na západ, k záři na nebi, a v slábnoucím světle se zableskla průčelí dvou bloků Main Street. Z šikmého parkoviště před Carlovou krčmou na jižní straně ulice vyjela stará dodávka značky GM a začala kličkovat směrem k Hard Road. Dale v jejím řidiči poznal tátu Duana McBrida. Řidič byl opilý.

„Světla!“ vykřiklo všech pět hochů, když projeli kolem. Dodávka pokračovala v jízdě se zhasnutými předními i zadními světly a na First Avenue se za nimi zešíroka otočila.

Hoši seskočili z vyvýšeného chodníku zpátky na prázdnou Hard Road a jeli dál na západ kolem Second a Third Avenue, kolem banky a budovy A&P vpravo, kolem Parkside Cafe a Bandstand Parku, tonoucím v šeru a tichu po levé straně. Měli pocit, jako by byla sobota večer, ale byl teprve čtvrtek. Noc světly a hlukem z parčíku neprozařovalo žádné hudební vystoupení. Zatím ne. Ale už brzy.

Mike zahulákal a sjel doleva na Broad Avenue ubíhající po severním konci parku, kolem prodejny traktorů a shluku tamějších domků. To se už doopravdy stmívalo. Za nimi se na Main Street rozžaly vysoké pouliční lampy, aby zasvítily na dva bloky středu města. Broad Avenue se za jejich zády měnila v rychle tmavnoucí tunel pod korunami jilmů, ještě tmavší tunel se táhl před nimi.

„Kdo najede na schody?!“ zavolal Mike.

„Já ne!“ zakřičel Kevin.

Mike to navrhoval vždycky; Kevin byl vždycky proti. Dělali to po každé.

Další blok směrem na jih, v části města, kterou chlapci navštěvovali jen během těchto večerních hlídek. Minuli dlouhou slepou ulici s novými domy, kde bydleli Digger Taylor a Chuck Sperling. Minuli oficiální konec Broad Avenue. Jeli dál po soukromé příjezdové cestě k Ashleyho rezidenci.

Zbrázděná cesta byla zarostlá plevelem. Z obou stran se do ní z podrostu natahovaly nízké nezastrížené větve, aby sekly po každém neopatrném cyklistovi. V tunelu příjezdové cesty už byla tma jako v pytli.

Dale jako obvykle sklonil hlavu a zuřivě šlapal, aby se udržel co nejbližší za Mikem. Lawrence hekal, aby s ním udržel tempo na svém menším kole, a zvládal to... jako vždycky. Harlen a Kevin byli jen rachocení kol na šterku za jejich zády.

Vyjeli na otevřené prostranství u rozvalin starého domu. Nad trnitým houštím a křovinami se šedé světlo odráželo od jednoho sloupu. Kameny spálených základů byly úplně černé. Mike stočil kolo na kruhové příjezdové cestě a vyrazil doprava, jako by chtěl vyjet po zarostlém kamenném schodišti a seskočit do propadlých základů, pak za jízdy plácl do kamenné desky krytého vchodu.

Dale udělal totéž. Lawrence se ohnal, desku nezasáhl, ale už se nevracel. Kevin a Harlen kolem domu prosvištěli ve spršce šterku.

Na kolech křupajících a smýkajících se v brázdách a kamíncích dokončili široký okruh na zarostlé cestě. Dale si všiml, jak velká tma tam je, když světlo stíní všechna ta letní vegetace. Ashleyho rezidence se za jejich zády proměnila v temnou změť, tajné místo spálených krovů a propadlých podlah. Takto se mu dům líbil nejvíc – tajemný a mírně zlověstný, jako byl teď, než jen smutný a opuštěný, jak se jevil za denního světla.

Vyjeli z černočerné boční cesty, na Broad Avenue se seřadili jeden vedle druhého a bez šlapání se hnali zpátky kolem nových domů a Bandstand Parku. Popadli dech a rychle přešli Hard Road mezi kamionem směřujícím na západ a kamionem směřujícím na východ. Světla druhého nákladního auta lapila ve své záři Harlena s Kevinem, a když se Dale ohlédl, stačil zahlédnout, jak Jim řidiči ukázal vztyčený prostředník.

Zaburácel za nimi klakson, ale to už opět ujížděli po Broad Avenue, kde na asfaltu pod jilmovou klenbou kola nevydávala takřka žádný zvuk, vdechovali vůni čerstvě posečené trávy z rozlehlých trávníků, které se táhly od ulice až k mohutnému domu. Klouzali na sever kolem pošty a malé bílé knihovny a větší bílé budovy presbyteriánského kostela, kam chodili Dale s Lawrenceem. A dál na sever, podél dalšího dlouhého bloku s vysokými domy, kde se nad a pod pouličními lampami třepotaly stíny listů a kde se

z prvního patra starého domu paní Doubbetové linulo jediné světlo a z domu paní Dugganové se nelinulo vůbec nic.

Dojeli na Depot Street. A zastavili na šterkové křižovatce, kde potichu oddychovali. Už padla noc. Nad hlavami jim poletovali netopýři. Obloha nad nimi vystřihovala bledé obrazce z temného listoví. Dale zamžoural a na východě spatřil první hvězdu.

„Uvidíme se zítra,“ řekl Harlen a vyrazil s kolem na západ na Depot Street.

Ostatní čekali a dívali se, dokud pod nízkými duby a topoly, jež vrhaly na ulici ještě hustší stíny, nezmizel z dohledu, dokud neutichlo vrzání jeho pedálů.

„Jedem,“ zašeptal Kevin. „Máma už bude zuřit.“

Mike se v kalném světle zazubil na Dala a Dale v pažích a nohách ucítil lehkost a energii, takřka elektrický výboj potenciálu jeho těla. *Léto*. Dale něžně bouchl do ramene svého bratra.

„Kašli na to,“ odbyl ho Lawrence.

Mike se postavil a šlapal na východ po Depot Street. Na této ulici nebyla žádná světla a poslední zbytky soumraku malovaly na povrchu silnice bledé siluety – siluety, které rychle zastíraly pohybující se stíny listů.

Bez jediného slova se hnali kolem Old Centralu a všichni se ohlédli doprava, aby se na školu podívali, ač jim výhled poněkud zastíraly umírající jilmy, aby se podívali na masu starobylé budovy zakrývající kus oblohy.

Kevin se odpojil nejdřív, zabočil doleva a vyrazil k domu po křupajícím šterku. Jeho matka na dohled nebyla, ale vnitřní dveře byly otevřené – což bylo neklamně znamení, že už ho volala.

Mike zastavil na křižovatce Depot Street a Second Avenue. Školní hřiště za nimi tvořilo jednoduše plát tmy.

„Tak zítra?“ zeptal se.

„Jo,“ řekl Dale.

„Jo,“ řekl Lawrence.

Mike přikývl a zmizel.

Dale s Lawrenceem odvedli kola dozadu na malou nezastřešenou verandu. Uviděli matku, jak se pohybuje po osvětlené kuchyni. Něco pekla a byla zardělá ve tváři.

„Poslouchej.“ Lawrence chytil svého staršího bratra za ruku.

Přes ulici, ve tmě kolem budovy školy, bylo slyšet ševelení připomínající hlasy, které si něco chvatně sdělují jakoby ve vedlejších pokojích.

„To jen někde hraje telka...“ začal Dale, ale potom uslyšel třeskot rozbíjeného skla, chvatně zdušený výkřik.

Stáli venku ještě asi minutu, ale zvedl se vítr a veškeré další zvuky přehlušilo šustění listů v rozložitém dubu nad příjezdovou cestou.

„Pojď,“ řekl Dale, aniž pustil bratrovu ruku.

Vešli do světla.

ČTYŘI

Duane McBride čekal v Bandstand Parku, dokud se jeho otec nepil natolik, aby ho vyhodili z Carlovy krčmy. Bylo po půl deváté, když se vypotácel na ulici a ještě chvíli vrávoral u obrubníku, máchal pěstí a hlasitě proklínal Doma Steagla, majitele podniku (od roku 1943 v něm žádný Carl nepůsobil), načerž se nahnul do dodávky, zaklel, když mu spadly klíčky na podlahu, zaklel ještě jednou, když je našel, prudce zmáčkl startér a přesytil karburátor. Duane na nic nečekal. Věděl, že jeho otec je dostatečně pod obraz, aby zapomněl, že ho Duane doprovázel, když skoro před deseti hodinami vyrazili do města, „aby koupili pár věcí v krámu“.

„Duane,“ zamžoural na něj jeho otec. „Co tady, sakra, děláš?“

Duane nic neřekl a nechával otce, aby si sám vzpomněl.

„Jo, jasně,“ pronesl otec nakonec, „setkal ses s kámošema?“

„Ano, tati.“ Duane Dal a ostatní opustil na sklonku odpoledne, když se vydali na městské baseballové hřiště. Pořád byla šance, že jeho otec zůstane natolik střízlivý, aby se vydal na cestu domů dřív, než ho vyhodí Dom.

„Naskoč si, kluku.“ Pan McBride mluvil s úzkostlivou pečlivostí a jihobostonským přízvukem, k nimž se uchýloval, pouze když byl doopravdy opilý.

„Ne, díky, tati. Jestli ti to nebude vadit, pojedu na korbě.“

Jeho otec pokrčil rameny, opět zmáčkl startér a rachotina konečně naskočila. Duane si naskočil na korbu vedle náhradních dílů na traktor, které ráno naložili. Vsunul si notes a tužku do kapsy u košile, přikrčil se na plechové ploše a vykukoval přes okraj s nadějí, že jeho otec tuhle káru neroztříská stejně jako poslední dvě ojeté dodávky před ní.

Duane uviděl Dala a ostatní, jak v mdlém světle jedou po Main Street, ale domníval se, že toto jejich nové auto ještě neviděli, takže ulehl na korbu a nechával se otcem smýkat po silnici. Uslyšel, jak zakřičeli „Světla!“, ale jeho otec varování ignoroval nebo neslyšel. Dodávka se skřípěním vybrala zatáčku na First Avenue, a když se Duane posadil, ještě zahlédl starý cihlový dům na východní straně – Otrocký dům, jak mu říkaly děti z města, ačkoliv většina netušila proč.

Duane to věděl. Byl to starý Thompsonův dům a v polovině devatenáctého století sloužil jako přestupní stanice Podzemní dráhy. Duane se o únikovou cestu otroků začal zajímat, když chodil do třetí třídy a trochu bádal v městské knihovně na Oak Hillu. Vedle Thompsonova domu byly v okrese Creve Coeur dvě další stanice Podzemní dráhy... jedna, starý dřevěný statek jakési kvakerské rodiny v údolí Spoon River směrem na Peorii, vyhořela ještě před druhou světovou válkou. Ale druhá patřila rodině Duanova spolužáka ze třetí třídy a jedné soboty si k ní Duane zajel na kole – skoro čtrnáct kilometrů jedním směrem –, aby se podíval, jak vůbec vypadá. Duane chlapci a jeho příbuzným ukázal, kde měli za skříní pod schody tajnou místnost. A potom jel domů. Jeho otec tu sobotu nepil a Duane se vyhnul výprasku.

Prohnali se kolem domu Mika O'Rourka, kolem baseballového hřiště na severu města, a u vodojemu zabočili na východ. Když najeli na šterkovou cestu, Duane sebou začal na korbě házet. Tiskl se

k plechu a zavíral oči před poletujícími kamínky a oblaky prachu, který ho škrábal na krku pod těžkou kostkovanou košilí a který se mu usazoval ve vlasech a mezi zuby.

Jeho otec z cesty nesjel, i když skoro minul odbočku na okresní silnici číslo šest. Dodávka přibrzdila, sklouzla ve smyku, naklonila se, narovnal a pak už vjížděli na plné parkoviště před hospodou U Černého stromu.

„Jenom minutku, Duanie.“ Duanův otec plácl hochu do ruky. „Jenom skočím pozdravit chlapy a hned pojedem domů a vrhnu se na ten traktor.“

„Dobře, tati.“ Duane se uvelebil na korbě, opřel si hlavu o zadní stěnu kabiny a vytáhl si odřený notes a tužku. Už byla tma, nad stromy za hospodou byly vidět hvězdy, ale ze síťových dveří se rozlévalo dost žlutého světla na to, aby si Duane mohl s přimhouřenýma očima číst.

Notes byl silný, pokroucený potem a umolousaný od prachu, skoro všechny stránky popsané Duanovým drobným písmem. Doma v tajné skrýši ve svém pokoji ve sklepě měl podobných notesů už skoro padesát.

Duane McBride věděl, že chce být spisovatelem, od svých šesti let. Jeho četba – od čtyř let četl knížky od první do poslední stránky – pro něj vždycky znamenala jiný svět. Nikoliv únik, poněvadž únik vyhledával jen zřídkakdy... spisovatelé museli čelit světu, pokud ho uměli přesně zaznamenat... ale jiný svět určitě. Svět prostoupený mocnými hlasy sdělujícími ještě mocnější myšlenky.

Duane měl vždycky milovat svého otce za to, že se s ním dělil o knihy a sdílel s ním lásku ze společného čtení. Matka mu umřela v době, než ji vůbec stačil doopravdy poznat, a následující roky byly krušné, protože s farmou to šlo od devíti k pěti a otec pil jak duha, a občas ho zbil a ještě častěji někde nechal, ale našly se i příjemné chvíle – běžný, každodenní provoz, kdy otec jezdil s vozem, nenáročný cyklus tvrdé práce v létě, i když třeba nestíhali, dlouhé večery, kdy se oba bavili se strýcem Artem... tři staří mládenci, kteří si pečou steaky na dvorku a mluví o všem na světě i na nebi včetně hvězd.

Duanův otec nedokončil Harvard, ale pak vystudoval strojírenství na Illinoiské univerzitě, a vrátil se, aby obhospodařoval farmu své matky. Strýc Art byl cestovatel a básník – jeden rok působil u obchodního loďstva, další učil na soukromých školách v Panamě nebo Uruguayi. I když to přehnali s pitím, pro třetího mládence ve skupince, mladého Duana, vedli stále zajímavé řeči, a Duane informace nasával s neukojitelnou chutí nevyčísitelně nadaného člověka.

Duana McBrida za nadaného nepovažoval nikdo v Elm Havenu ani celém okrese. Takový pojem na illinoiském venkově v roce 1960 jednoduše neexistoval. Učitelé ho často popisovali – v písemných posudcích a na zřídkaých školních schůzkách – jako zanedbaného, nemotivovaného a nepozorného hochu. Hochu, který neměl kázeňské problémy, ale který je zklamával. Duane se nesoustředil a neprojevoval zájem.

Když Duane stanul před učitelem, omlouval se, usmíval, a dál se oddával svým niterným myšlenkám a projektům, kterými byl v dané chvíli zaujat. Škola nebyl problém, nepředstavovala vlastně ani nějaké úskalí, protože *koncept* školy se mu zamlouval... prostě ho jenom rozptylovala od studia a příprav na budoucí spisovatelskou kariéru.

Nebo by ho bývala byla jenom rozptylovala, kdyby na Old Centralu nebylo něco, s čím si musel lámat hlavu. Nebyli to ani tak spolužáci. Ani ředitel a učitelé, byť mu připadali natvrdlí a provinční. Bylo to něco jiného.

Duane přimhouřil v kalném světle oči a nalistoval v notesu o několik stránek zpátky, ke včerejšku, poslednímu dnu školy:

„Vypadá to, že ostatní si nevšímají, co je tu cítit, nebo pokud ano, nemluví o tom: je to zápach chladu, puch masny, slabý závan rozkladu jako tehdy, když za jižním rybníkem zdechla jalovice a s tátou jsme ji našli až někdy za týden.

V Old Centralu je zvláštní světlo. Zastřené. Jako tehdy, když mě táta vzal do toho opuštěného hotelu v Davenportu, odkud chtěl odvézt všechny ty věci a vydělat spoustu peněz. *Zastřené* světlo. Prodírající se prachem a tlustými závěsy a vzpomínkami na bývalou slávu. Stejný je i ten zatuchlý, beznadějný puch. Vzpomínáš na ty kužely

světla, co dopadaly z vysokého okna na parket v tom opuštěném tanečním sále – nepřipomínaly vitráže nad schodištěm v Old Centralu?

Ne. Nečíší z toho spíš jakási... zlověstnost? Zlo? To je až moc melodramatické. Obě místa číší *vědomím*. Kromě něj je ze zdí slyšet cupitání krys. Zajímalo by mě, proč o tom krysím šramocením v Old Centralu nikdo jiný nemluví. Myslím, že lidi z hygieny by neměli velkou radost ze školy hemžící se krysami, poseté krysími hovínky, školy, ve které se krysy prohánějí trubkami v suterénu, kde jsou záchody. Vzpomínám, jak jsem se tam dolů vydal, když jsem v Old Centralu chodil do druhé třídy...“

Duane přeskočil zpátky k poznámkám, které si zapsal toho odpoledne v parčíku.

„Dale, Lawrence (nikdy ne Larry), Mike, Kevin a Jim. Jak se popisují hrášky v lusku?“

Dale, Lawrence, Mike, Kevin a Jim. (Jak to, že všichni Jimovi říkají ‚Harlen‘? Skoro jako by mu tak říkala i jeho máma. Navíc ona sama Harlenová už ani není. Po rozvodu přijala zpět své dívčí jméno. Znam v E. H. ještě někoho, kdo se rozvedl? Ne, pokud nepočítám manželku strýce Arta, se kterou jsem se nikdy nesetkal a na kterou si on sám nejspíš ani nevzpomíná, protože to byla Číňanka a jejich manželství trvalo jen dva dny, dvaadvacet let předtím, než jsem se narodil.)

Dale, Lawrence, Mike, Kevin a Jim.

Jak se srovnávají hrášky v lusku? Účesy:

Dale má základního elmhavenského ježka – tihle ježci se rodí ve strašidelném holičství starého Frierse (holičská žerď = cechovní znamení. Válec, po němž stéká krev. Možná ve středověku existovali upíři.) Ale Dalův ježek je vpředu trochu delší – vlasy dlouhé skoro tak, aby se z nich dala udělat ofina. Dale nevěnuje svým vlasům pozornost. (S výjimkou toho, když ho máma ostříhala ve třetí třídě a nechala mu na hlavě všechny ty schody a záseky... souostroví lysin... pak Dale pořád, i ve vyučování, nosil skautskou kšiltovku.)

Lawrence má vlasy kratší, vpředu mu stojí, protože je má navoskované. Hodí se mu k brýlím a předkusu. Hubenou tvář má ještě

hubenější. Jak můžou účesy vypadat v budoucnosti? Třeba v roce 1975? Jedno je jisté – nebudou vypadat tak, jak dneska ve vědecko-fantastických filmech, kde herci mají dnešní vzhled doplněný o lesklé oblečení a přiléhavé čapky. Že by se nosily delší vlasy? Jako za dnů Thomase Jeffersona? Nebo naolejované a s pěšinkou uprostřed, jak je má táta na starých fotkách z Harvardu? Jedno je jisté: všichni se budeme dívat na svoje fotky z dnešní doby a budeme si myslet, že vypadáme jako troubové.“

Duane přestal psát, sundal si brýle a zamyslel se nad tímto užitím slova „trouba“. Strýc Art mu vysvětloval původ řady slov a na Arta bylo v tomto ohledu spolehnutí. Ale jak to bylo s tímhle „troubou“?

Duane si vlasy stříhal sám. Když si na to vzpomněl. Nahoře je měl dlouhé... mnohem delší, než bylo obvyklé u chlapce v roce 1960... ale nad ušima zase hodně krátké. Nečesal si je. Teď mu připadaly špinavé – po prašném přesunu z Elm Havenu. Duane opět otevřel notes.

„Mike: stejný typ ježka, nejspíš od mámy nebo jedné z jeho sester, protože nemají dost peněz na holiče, ale na O'Rourkovi vypadá jaksi líp. Vpředu delší, ale neční vzhůru, nemá ani ofinu. Nikdy jsem si toho nevšiml, ale Mike má řasy dlouhé jako holka. Má zvláštní oči – tak šedomodré, že upoutají už z dálky. Jeho sestry by za takové oči nejspíš vraždily. Ale není zženštilý, feminní (ano?)... jen svým způsobem hezký. Podobně jako senátor Kennedy, jenomže tomu se vůbec nepodobá, pokud to tedy dává smysl. (Nelíbí se mi, když Mailer nebo někdo jiný popisuje postavu srovnáním s nějakým hercem apod. Výraz lenosti.)

Kevinu Grumbacherovi vlasy tak nějak trčí vzhůru, jako kartáč nebo hřebelec. Ladí mu s vystouplým ohryzkiem, pihami a nervózním úsměvem a vůbec tím úzkostlivým vyděšením, které z něj celkově číší. Pořád čeká, až ho máma zavolá domů.

Jim – Harlen – není přímo na ježka, i když vlasy má krátké. Má tak nějak hranatou tvář s chomáčem vlasů nahoře. Jim Harlen mi připomíná herce, kterého jsme viděli loni v létě při představení v Kině zdarma, ve filmu *Pan Roberts*, toho chlapíka, který hrál podporučíka Pulvera. Jacka Lemmona. (A je jda, a je to tu zas. Prostě dál popisuj

postavy svých knih podle filmových hvězd; pomůže to při obsazování herců, až prodáš práva Hollywoodu.) Jenže Harlen *vážně* vypadá jako ten herec, co hrál podporučíka Pulvera. Má stejná ústa, stejně nervózní, zvláštní výrazivo. Stejně upjatě, sarkasticky brebentí. A stejný účes? Vždyť je to jedno.

O'Rourke je klidás, vůdce, tak jak jím byl v tom filmu Henry Fonda. Možná že Jim Harlen prostě jen taky ztvárňuje svou postavu z toho filmu. Možná že všichni napodobujeme postavy, které jsme loni v létě viděli v tom kině, a ani to nevíme...“

Duane zavřel notes, sundal si brýle a promnul oči. Byl unavený, ačkoliv toho dne nevykonával žádnou práci. A taky měl hlad. Pokusil se rozpomenout, co si udělal k snídani, ale vzdal to. Když se ostatní rozutekli na oběd, on zůstal v kurníku, dělal si poznámky, uvažoval.

Duane byl unavený z přemýšlení.

Seskočil z korby a přešel k okraji lesa. Ve tmě mrkaly světlušky. Slyšel, jak se z okolí potoka ve strži dole ozývají žáby a cikády. Svah za Černým stromem byl posetý odpadky a všemožným haraburdím, černými siluetami na ještě černějším pozadí. Rozepnul si zip a začal močit do tmy; slyšel, jak proud pod ním dopadá na něco plechového. Z osvětleného okna k němu dolehl bujarý smích a Duane rozeznal hlas svého otce, jak se line nad ostatními, jak se na ně chystá udeřit pointou své veselé historky.

Duane tátovy historky miloval, ale ne, když táta pil. Obvykle humorná vyprávění potom sklouzávala do krutosti a zlověstnosti, čišel z nich cynismus. Duane věděl, že se jeho otec považuje za zkrachovance. Neúspěšný student z Harvardu, neúspěšný strojní inženýr, neúspěšný farmář, neúspěšný vynálezce, neúspěšný rychlokvašený podnikatel, neúspěšný manžel, neúspěšný otec. Duane s otcovým hodnocením v obecném duchu souhlasil, ačkoliv si myslel, že v posledním bodě by se porota přece jen mohla mýlit.

Vrátil se k dodávce a vlezl si do kabiny. Nechal otevřené dveře, aby z ní vyvanula whisky. Věděl, že ať už má dnes večer směnu kdokoliv z obsluhy, než začne být jeho táta agresivní, poletí ze dveří.

A věděl, že naloží tátu na korbu, aby se nevzpouzel nebo nesahal po volant, a pak on – Duane, který v březnu oslavil jedenácté narozeniny, trojkař s IQ přesahujícím 160 bodů... podle strýce Arta, který ho před dvěma roky dovezl na Illinoiskou univerzitu, aby ho z buhvíjakého důvodu nechal otestovat –, pak tedy tátu odveze domů, uloží ho do postele, připraví mu pozdní večeři a půjde do stodoly, aby zjistil, jestli do jejich traktoru opravdu pasují nové náhradní díly.

* * *

Později, mnohem později, Duana probudil šepot, který se mu linul do ucha.

I v polospánku poznal, že je doma – přivezl tátu přes oba kopce, kolem hřbitova a domu Dalova strýce Henryho, po okresní silnici číslo šest až na farmu; chrápajícího otce dovezl do postele a namontoval do traktoru nový rozdělovač, než si šel nakonec do kuchyně ohřát hamburger –, ale teď ho překvapilo, že usnul vedle rozhlasového přijímače, který mu stále šeptal do ucha.

Duane spal ve sklepě, v koutě, který zahradil zavěšenou prošívanou dekou a několika bednami. Nebylo to tak ubohé obydlí, jak by se mohlo zdát. První patro domu bylo v zimě příliš studené a prázdné a otec přestal spát v ložnici, kterou kdysi sdílel s Duanou matkou, takže teď spával na gauči v obýváku, a Duane měl pro sebe sklep; vedle kotle v něm bylo teplo, i když za mrazivého vrcholu zimy přes strniště foukal vítr, měl tam sprchu a v prvním patře byla jenom vana, a přinesl si postel, prádelník, laboratorní a fotografické vybavení, ponk a veškerou elektroniku.

Noční rozhlasové vysílání poslouchal od tří let. Dělal to i jeho otec, ale ten s tím před několika lety přestal.

Duane měl krystalky i přijímače zakoupené v obchodech, modely ze stavebnic a přestavěné konzole, krátkovlnné aparáty a dokonce i nový tranzistorák. Strýc Art mu navrhl, jestli se nechce stát radioamatérem, ale Duane neměl zájem. Nechtěl nic vysílat, chtěl *poslouchat*.

A také že poslouchal, v noci ve stínech svého sklepního pokoje, s dráty antény nataženými všude možně, do trubek a z oken. Poslouchal stanice z Peorie, z Des Moines, z Chicaga a samozřejmě velké stanice z Clevelandu a Kansas City, ale největší radost měl ze vzdálených stanic, šepotu ze Severní Karolíny a Arkansasu, Toleida a Toronta, a občas, když byla ve správné poloze iontová vrstva a nezlobily sluneční skvrny, i z brebentění ve španělštině nebo pomalých alabamských hlasů, které zněly skoro stejně cize, nebo identifikátorů nějaké kalifornské stanice nebo kontaktního vysílání z Quebecu. Poslouchal sportovní přenosy, v illinoiské tmě zavíral oči a představoval si jasně osvětlená baseballová hřiště, kde tráva byla stejně sytě zelená, jako byla sytě rudá krev, a poslouchal hudbu – měl rád klasiku, miloval taneční orchestry, ale žil pro jazz –, ale ze všeho nejradši poslouchal pořady, kde trpěliví, neviditelní moderátoři čekali, až jim marní posluchači zavolají své zmatené, ale zapálené vzkazy.

Někdy si představoval, že je jediným členem posádky odlétající kosmické lodě, vzdálené už několik světelných let od Země. Nemůže se otočit, nemůže se už nikdy vrátit, ba ani dospět během jednoho lidského života do cíle, je však stále připojen tímto expandujícím obloukem elektromagnetické radiace, který stoupá jakoby cibulovými vrstvami starých rozhlasových pořadů, putuje zpátky časem, jako putoval kupředu vesmírem, a poslouchá hlasy, jejichž majitelé už dávno umřeli, pohybuje se k Marconimu a poté tichu.

* * *

Někdo šeptal jeho jméno.

Duane se ve tmě posadil a uvědomil si, že má stále nasazená sluchátka. Než usnul, testoval novou stavebnici.

Hlas se ozval ještě jednou. Nejspíš patřil ženě, ale připadal mu zvláštěně bezpohlavní. Tón oslabovala vzdálenost, ale byl jasný jako hvězdy, které viděl o půlnoci cestou ze stodoly.

Žena... to něco... ho volalo jménem.

„Duane... Duane... jdeme si pro tebe, můj milý.“

Duane se posadil na posteli a ještě silněji si přitiskl sluchátka k uším. Ale nezdálo se, že by hlas vycházel z nich. Vypadalo to, jako by se linul zpod postele, ze tmy nad topnými trubkami, ze škvárobetonových tvárníc.

„My *přijdeme*, můj milý Duane. Brzy přijdeme.“

Duanovi nikdo neříkal „můj milý“. Ani žertem. Netušil, jestli mu tak říkala máma, když ještě byla naživu. Sjel rukou po šňůře sluchátek a nahmatal studený vypínač na pokrývce, kam si ho posunul, když vypnul přijímač.

„Přijdeme brzy, můj milý Duane,“ šepotal mu hlas naléhavě do ucha. „Počkej na nás, můj milý.“

Duane se vyklonil do tmy, zašátral po šňůře lampičky a rozsvítil.

Sluchátka nebyla zastrčená ve zdírce. Přijímač byl vypnutý. Žádání jeho rádio nebylo v provozu.

„Počkej na nás, můj milý.“

PĚT

Dale Smrt ucítil dřív, než ji uviděl.

Byl pátek třetího června, druhý den letních prázdnin, a všichni už od snídaně hráli baseball – odpoledne je halila vrstva prachu, který pramínky potu proměnily v mazlavou kaši –, když Dale ucítil blížící se Smrt.

„Pane *bože!*“ zvolal Jim Harlen ze svého místa mezi první a druhou metou. „Co to, sakra, je?“

Dale nastupoval na pátku, ale teď zacouval a někam ukázal prstem.

Zápach se linul od východu, přinášel ho vítr z polní cesty, která spojovala městské hřiště s First Avenue. Zápach byl Smrt – rozklad, puch nedávno přejetého zvířete, bakteriálních plynů nafukujících k prasknutí mrtvá břicha – a blížil se k nim.

„To je *smrad*,“ pronesla Donna Lou Perryová z vyvýšené nadhazovací mety. V pravé ruce držela míč, baseballovou rukavici si zvedla k ústům a nosu, a otočila se směrem, kam ukazoval Dale.

Kafilerní vůz pomalu odbočil na First Avenue a po asi stometrové polní cestě pokračoval směrem k nim. Kabinu kryl strupatý červený nátěr a korbu za ní štítila bytelná dřevěná prkna. Dale si všiml, že nad ně ční čtyři nohy – možná kráva, nebo kuň, na takovou vzdálenost to nebylo snadné určit –, mrtvé tělo očividně pohozené mezi jiná mrtvá těla, kopyta směřující k nebi jako mrtvola v nějakém kresleném filmu.

Toto však žádný kreslený film nebyl.

„Ježíši, to snad ne,“ zaúpěl Mike z pozice chytače za metou. Když puch zesílil, ústa i nos si přetáhl tričkem.

Dale z mety odstoupil o další krok, oči se mu zalévaly slzami, zvedal se mu žaludek. Kafilerňí vůz dospěl na konec polní cesty a vjel na travnaté parkoviště za tribunami po jejich pravé straně. Když se puch z mrtvých zvířat Dalovi přitiskl na ústa jako cizí ruka, měl pocit, jako by kolem nich zhoustl vzduch.

Kevin přiběhl z třetí mety. „To je Van Syke?“

Lawrence slezl z lavičky a postavil se vedle Dala. Oba mžourali k nákladnímu autu, kšilty vlněných baseballových čepic stažené hluboko do čela.

„Nevím,“ odpověděl Dale. „Kvůli tomu debilnímu odrazu nevidím do kabiny. Ale Van Syke v létě s tímhle nákladákem obvykle jezdí, ne?“

Gerry Daysinger původně stál a čekal za Dalem. Teď držel pátku jako pušku a ušklíbal se. „Jo, jezdí s ním Van Syke... většinou.“

Dale po menším chlapci bleskl pohledem. Všichni věděli, že s kafilerňím vozem někdy jezdil i jeho táta a někdy taky sekal trávu na hřbitově... vykonával ve městě všemožné údržbářské práce, které měl na starost Van Syke. Nikdo pana Van Syka neviděl s nějakým *kamarádem*, ale Gerryho táta s ním občas vysedával.

Daysinger, jako by jim četl myšlenky, prohlásil: „Je to Van Syke. Můj fotr je dneska na stavbě na Oak Hillu.“

Donna Lou sešla z nadhazovací mety s rukavicí stále přitisknutou k dolní části obličeje. „Co tady chce?“

Mike O'Rourke pokrčil rameny. „Já tady žádný mrtvoly teda nevidím, vy jo?“

„Jenom Harlena,“ poznamenal Gerry a hodil kus hlíny po Jimovi, který k nim přibíhal z druhého konce.

Kafilerní vůz stál asi deset metrů od nich, čelní sklo zastřené odraženým světlem. Silné vrstvy barvy na kabině připomínaly zaschlou krev. Dale mezi fošnami bočnic zahlédl šedé a černé kůže, další náznak kopyta u zadního čela a něco velkého a hnědého a nafouklého hned za kabinou. Čtyři nohy čnící k nebi patřily krávi. Dale si ještě více stáhl kšilt a uviděl bílou kost vykukující zpod uhnílé kůže. Ovzduší zhoustlo bzukotem much, které se nad vozem vznášely jako modrý oblak.

„Co tady *chce*?“ zeptala se ještě jednou Donna Lou. Šesťáčka, která už několik let trávila čas s chlapci z Cyklohlídky – byla nejlepší nadhazovačka z jejich družstev –, ale až teď v létě si Dale všiml, jak povyrostla... a jak se jí pod tričkem zaobluje hrud.

„Pojďme se ho zeptat,“ řekl Mike. Odhodil rukavici a vydal se k mezeře v plotu.

Dale ucítil, jak mu poskočilo srdce. Van Syke se mu nikdy ani v nejmenším nezamlouval. Když na něj pomyslel – být v prostředí školy se všemi jejími učiteli a dr. Roonem na doslech –, před očima mu vyvstal obraz dlouhých, pavoukovitých prstů se špínou za nehty, špinavých záhybů v zarudlém týlu plném puchýřů a přehnaně velké žluté zuby. Zuby, jako mají krysy na skládce.

A při pomyšlení, že by se měl k té dodávce – k tomu puchu – ještě víc přiblížit, se mu opět stáhl žaludek.

Mike už došel k plotu a prosmekával se úzkou mezerou.

„Hej, počkejte chvílku!“ zavolal Harlen. „Podívejte!“

Po polní cestě přijížděl někdo na kole. Kolo vzápětí prudce zařadilo na pravou polovinu hřiště a ve spršce hlíny přejelo až na vnitřní pole. Dale si všiml, že je to dívčí kolo a že na něm sedí Sandra Whittakerová, kamarádka Donny Lou.

„*Iffúúúj*,“ ulevila si Sandy, když prudce zabrzdila před skupinou. „Co tu chcíplo?“

„Zrovna sem přijely Mikovy mrtvý sestřenice,“ řekl Harlen. „Právě je šel obejmut na uvítanou.“

Sandy se na Harlena letmo podívala, pak se s trhnutím copů otočila a přestala ho brát na vědomí. „Mám novinu. Děje se něco divného!“

„Cože?“ vyhrkl třeták Lawrence přiškrčeným hlasem a posunul si brýle.

„J. P. a Barney a všichni ostatní jsou ve škole. Je tam Cordie i ta její divná máma. Je tam Roon. Prostě všichni. Hledají Cordiina natvrdlého brácha.“

„Tubbyho?“ podivil se Gerry Daysinger. Rukou si promnul nos se svíčkou a otřel si ji do šedého trička. „Myslel jsem, že ve středu utekl.“

„To jo,“ lapala Sandy po dechu, už k Donně Lou, „Jenže Cordie si myslí, že je pořád ve škole. Divný, co?“

„Jedem tam,“ řekl Harlen a vyrazil k řadě kol u první mety. Ostatní jeho příkladu následovali a hned začali páčit z plotu řídítka a na ně nebo na pálky přehozené přes ramena si nasazovali baseballové rukavice.

„Hej!“ ozval se Mike z opačné strany plotu. „A co Van Syke?“

„Dej mu za nás pusu,“ zavolal Harlen a vyrazil po plni cestě pryč.

Dale vyjel za ním a Lawrence a Kevin jemu v patách. Dale šlapal jako o život, předstíral, jak ho Sandyina novina vzrušila. To všechno jen proto, aby se vzdálil od puchu Smrti a tichého kafilerního vozu.

Zatímco ostatní ujížděli obestřeni oblakem prachu, Mike ještě chvíli čekal. Daysinger neměl kolo, ale jel na řídítkách Grumbacherova bicyklu. Kevinovi se při usilovném šlapání rychle míhaly dlouhé nohy. Donna Lou se ohlédla na Mika, pak naskočila na své akvamarínově-bílé kolo, hodila rukavici do košíku a se Sandy také vyrazila pryč.

Mike zůstal na okamžik na hřišti úplně sám. Jen on a obludný puch mrtvol a ztichlý nákladák. Mike stál těsně za plotem a upíral na vůz nevraživý pohled. Bylo nejméně třicet dva stupňů – slunce žhnu- lo, až mu po zaprášeném krku a lících stékaly čůrky potu. Jak mohl Van Syke to horko vydržet, když v kabině seděl se zavřenými okny?

Mike na hřišti ještě stál, když parta dětí dojela k First Avenue a odbočila doprava na asfaltovou silnici. Sandy a Donna Lou mu za jilmovou alejí zmizely z dohledu jako poslední.

Mouchy bzúčely. Na korbě kafilerního vozu se něco potichu, mlaskavě pohnulo a puch ještě více zesílil, až byl v houstnoucím vzduchu skoro vidět. Mike cítil, jak se v něm vzdouvá panika tak, jak se v něm vzdouvala pozdě v noci, když o patro níž slyšel šramot z babiččina pokoje a myslel si, že to škrábe její duše, aby se dostala na svobodu... nebo když příliš dlouho klečel na mši, napůl zhyponizovaný kadidlem, litaniami a vlastní ospalostí a přemýšlel o svých hříších a strašlivých ohních pekelných a slizkých stvůrách, které tam na něj čekají...

Udělal k vozu dalších pět kroků. V suché trávě před ním uskakovaly kobylky. Za odrazem na čelním skle byl vidět nezřetelný stín.

Mike zastavil a nákladáku a jeho pasažérům – živým i mrtvým – ukázal prostředník. Potom se pomalu otočil, opět se protáhl mezerou v dřevěném a drátěném plotě, přičemž se nabádal, aby neutíkal, ale zároveň čekal, až se ozve bouchnutí dveří kabiny a dusot těžkých kroků.

Slyšet byly ale jenom mouchy. Potom se z korby potichu ozvalo nezaměnitelné kňourání, které zesílilo do dětského nářku. Mike si právě nasouval na řídítka rukavici a rázem strnul.

Nebylo o tom pochyb. V ohradě smrti plné mrtvých zvířat seškrábaných ze silnic, mrtvých psů s vyhřezlými vnitřnostmi, nafouklého skotu a koní s bílýma očima, rozplácnutých selat a zahnívajících živočišného odpadu z desítky farem plakalo malé dítě.

Pláč byl stále pronikavější a intenzivnější, přecházel do kvílení, které se dokonale sladilo s Mikovou nenadálou hrůzou, a pak se zvrtno do vrnění... jako by se to, co se na korbě skrývalo před jeho očima, pustilo do krmení. Sání.

Mike na podlamujících se nohou odtlačil kolo od hrazení. Přešel za první metu, zahrnul na polní cestu a zamířil k First Avenue.

Nezastavoval.

Neohlížel se.

* * *

Auta a pozdvížení uviděli na vzdálenost jednoho bloku. Matně černé chevy J. P. Congdena stálo zaparkované na školním pozemku vedle strážníkovy auta a starého modrého dodávkového vozu, který podle Dalea musel patřit mámě Cordie Cookové. Cordie přijela také, ve stejných neforemných šatech, v nichž chodila celý poslední měsíc vyučování. Otlá žena s kulatou tváří vedle ní musela být její matka. Dr. Roon a paní Doubbetová stáli u schodiště severního vchodu, jako by jim zahrazovali přístup do školy. Soudce a Barney, místní strážník, stáli mezi oběma skupinkami jako rozhodčí.

Dale spolu s ostatními zastavili na travnatém hřišti asi osm metrů od hloučku dospělých: nepřibližovali se natolik, aby je dospělí odehnali, ale zároveň nebyli tak daleko, aby je neslyšeli. Dale vzhlédl, když k nim dojel Mike a také zastavil. Jeho kamarád byl bledý jako stěna.

„A já říkám, že Terence ve středu vůbec nepřišel domů!“ křičela paní Cooková. Vypasený obličej jí zhnědl a zkrabatil se do záhybů, které Dalovi připomínaly Mikovu chytačskou rukavici. V očích se jí zračil stejný šedý, vybledlý, beznadějný výraz, který Dale už znal z tváře své spolužačky Cordie.

„Terence?“ zašeptal Jim Harlen a ušklíbl se.

„Ano, paní,“ řekl Barney, který se stále nacházel mezi tlustou ženou a ředitelem a učitelkou. „Pan ředitel tomu rozumí. Ale jsou si jistí, že ze školy odešel. Musíme jenom zjistit, kam se vydal.“

„Blbost!“ vyprskla paní Cooková. „Tady Cordelie říká, že ho vůbec neviděla, že by přecházel nádvoří... a je vyloučený, aby Terence odešel ze školy bez dovolení. Je to hodnej kluk. A kdyby jo, seřezala bych ho jako psa.“

Kevin se otočil k Dalovi a nadzvedl obočí. Dale nespouštěl zrak ze skupinky rozkurážených dospělých.

„Poslyšte, paní Cooková,“ začal malý, holohlavý, nepříjemný smírčí soudce, „všichni víme, že Tubby... tedy... Terence byl pěkné kvítko a...“

Paní Cooková se na mužíka okamžitě obořila: „Ty drž zobák, J. P. Congdene. Každěj tady ví, že tvůj C. J. je ten nejpodlejší hajzlík, co kdy nosil vystřelovák. Ty mi rozhodně neříkej, co je můj Terence zač.“ Opět se podívala na vyzáblého strážníka, kterému všichni ve městě říkali Barney, a zamáchala krátkým prstem před dr. Roonem a Debilovou. „Strážníku, tihle dva něco skrejvaj.“

Barney rozhodil ruce, dlaněmi vzhůru. „Ale no tak, paní Cooková. Víte, že se dívali všude, kde se dá. Paní Doubbetová odpoledne předtím, než žáci dostali volno, viděla Terence odcházet ze školy...“

„A já říkám, že je to nesmysl!“ křičela dál Cordiina matka. Cordie sama se podívala přes rameno, zahlédla skupinku přihlížejících spolužáků a zůstala na ně tupě hledět.

Paní Doubbetová se zatvářila, jako by se probudila ze zasnění. „Se mnou nikdo takto mluvit nebude. V tomto okrese působím jako pedagožka už skoro čtyřicet let a...“

„Mně je u prdele, jak dlouho tady působíš...“ skočila jí do řeči paní Cooková.

„Mami, ona *lže!*“ zvolala Cordie a zatahala matku za neforemné šaty. „Koukala jsem se z okna a Tubbyho jsem nikde neviděla. Debilová se vůbec nedívala.“

„Moment, holčičko,“ řekl dr. Roon. Dlouhými prsty si na vestě pohrával s řetízkem hodinek. „Je nám jasné, že... ehm... dočasná nepřítomnost tvého bratra tě značně rozrušila, ale tady nestrpíme takové...“

„Řekněte mi, kde je můj kluk!“ zaječela paní Cooková a natlačila se na soudce, jako by chtěla popadnout ředitele do svých drobných, buclatých rukou.

„Ale no tak! No tak!“ zvolal J. P. Congden a udělal krok dozadu.

Barney mezi oba opět vstoupil, Cordiině matce něco rychle a vážně sdělil hlasem, který děti nebyly schopny zaslechnout, a potom něco potichu poznamenal k dr. Roonovi.

„Souhlasím, že bychom v diskusi neměli pokračovat před... ehm... očima veřejnosti,“ pronesl dr. Roon hrobově.

Barney přikývl, ještě něco dodal a skupinka se odebrala do školy. Cordie se ještě jednou ohlédla přes rameno na Dala a ostatní, ale ve tváři už jí nepohrával ani náznak nevraživosti... jen smutek a něco, co snad mohl být strach.

„Bylo by lepší, kdyby se k nám mohl přidat i... mmm... pan Cooke,“ řekl dr. Roon, když vstupovali do dveří.

„Celej tejden se cítí pod psa,“ opáčil Cordiina matka unaveným hlasem.

„Celej tejden je ožralej jak zákon káže,“ podotkl Jim Harlen v poměrně zdařilé imitaci jižanského přízvuku paní Cookové. Harlen pak zamžoural do slunce a na vyprázdněné parkoviště. „Sakra, už je dost pozdě, a to jsem slíbil mámě, že ještě posekám trávnick. Myslím, že tady už je po srandě.“

Lawrence si posunul brýle na kořen nosu. „Kam si myslíte, že se poděl Tubby?“

Harlen se nad třetákem naklonil, zkrivil obličej do strašidelné grimasy a natáhl prsty jako pařáty. „Něco ho dostalo, kámo. A dneska v noci si to přijde pro *tebe!*“ Ještě víc se přiblížil a na bradu mu vyprskly sliny.

„Dej si oraz,“ řekl Dale, který vstoupil mezi Harlena a svého bratra.

„*Dej si orraz,*“ napodobil ho Harlen papoušcím skřehotáním. „Nestraš mi brrratřička!“ Poskakoval a vytáčel piruety, samé zápěstí a mihotající se prsty.

Dale nic neříkal.

„Jestli máš sekát trávnick, tak bys sebou měl hodit,“ řekl Mike. V hlase mu zaznívala nevrlost.

Harlen bleskl po O'Rourkovi pohledem, zaváhal a odsekl: „Jasně. Tak zatím čau, buráci,“ a rychle odkmítal po Depot Street.

„Vidíte? Říkala jsem vám, že je to *divný,*“ ozvala se Sandy a s Donnou Lou také odjely. Když dospěly na úroveň jilmů na jihovýchodní straně nádvoří, Donna ještě přes rameno na hochy zavolala: „Tak zítra!“

Dale jí zamával.

Gerry Daysinger řekl: „Hergot, tady už se nebude nic dít. Jdu domů na limču.“ Hned vyrazil přes School Street k jejich lepenkou pokrytému dřevěnému domku na škvárových tvárnících.

„KeVIINÉÉÉ!“ Pronikavý jekot se vzduchem nesl jako Tarzanův řev z hrdla Jerryho Weissmullera. Ze dveří se vyklonila hlava a rama na paní Grumbacherové.

Kevin nemarnil čas loučením, otočil kolo a odsvištěl.

Stín Old Centralu se táhl až skoro k Second Avenue, tlumil barvu hřišť, která se sytě zelenala v místech, kam ještě dopadalo slunce, a kalil nižší větve tří mohutných jilmů.

Po několika minutách ze školy vyšel J. P. Congden, na chlapce něco vztekle zařval a ve spršce štěrků vyrazil od školy.

„Táta říká, že tím svým chevym nutí řidiče překračovat rychlost,“ řekl Mike.

„Jak?“ zeptal se Lawrence.

Mike se posadil na trávu a utrl si stéblo. „J. P. se zašije na odbočce do mlíkárně na kopci, kde se Hard Road svažuje k mostu přes Spoon. Když ho někdo mine, dupne na plyn a snaží se ho dohonit. Když před ním někdo ujíždí, šoupne si na střechu maják a nebožáka zabásne za překročení povolené rychlosti. Dověče ho k sobě domů a napaří mu pětadvacet doláčů pokuty. A když neujíždí...“

„No?“

„Před mostem ho předjede, drsně zpomalí, a když pak dojedou k řece, zabásne ho za přejíždění třicet metrů od mostu.“

Lawrence žvýkal své stéblo a vrtěl hlavou. „To je ale kokot.“

„Hej!“ okřikl ho Dale. „Bacha na jazyk. Kdyby tě slyšela máma...“

„Hele,“ řekl Lawrence, vyskočil a přeběhl k jakési hromadě hlíny. „Co to je?“

Oba chlapci se za ním přišourali, aby se také podívali. „Sysel,“ řekl Dale.

Mike zavrtěl hlavou. „Na toho je to moc velký.“

„Nejspíš tady kopali kvůli nějakému novému kanalizačnímu potrubí a prostě tu zbyla hlína,“ nadhodil Dale. Ukázal prstem. „Vidíš. Tam je další. Oba násy ubíhají ke škole.“

Mike přešel ke druhé vyvýšenině a sledoval ji, dokud nezmizela pod chodníkem nedaleko školy. Přitom nepřestával žvýkat stéblo. „Není mi jasný, proč by tu měli pokládat nové trubky.“

„Proč ne?“ zeptal se Lawrence.

Mike ukázal k části školy tonoucí v stínech. „Vždyť ji mají bourat. Ještě pár dní, než vynesou krámy, a začnou zatloukat okna. Jestli...“ Mike se odmlčel, zamžoural pod střechu a zacouval.

Dale k němu přešel. „Co tam je?“

Mike natáhl ruku. „Tam nahoře. Vidíš? V prostředním okně v patře střední školy?“

Dale si zastínil oči. „Ani ne. Co jako?“

„Někdo se odtamtud dívá,“ řekl Lawrence. „Všiml jsem si bílé tváře, ale hned ucukla.“

„Žádné *někdo*,“ opravil ho Mike. „To byl Van Syke.“

Dale se ohlédl přes rameno, za jejich dům, na hřiště v dáli. Kvůli stínům stromů a značné vzdálenosti nezahlédl, jestli u hřiště stále stojí kafilerní vůz.

Nakonec ze školy vyšla paní Cooková, Cordie, Barney a Debi-lová, pronesli několik nezřetelných slov a rozjeli se různými směry. Na parkovišti zůstalo jen auto ředitele Roona; pak, až těsně před setměním, těsně předtím, než Dala a Lawrence zavolali domů na večeři, vyšel i on, zamkl vstupní dveře a odjel ve svém buicku, který ze všeho nejvíc připomínal pohřební vůz.

Dale vykukoval ze dveří jejich domu, dokud ho máma nepřivolala zpátky ke stolu, ale Van Syke ze školy neodešel.

Podíval se i po večeři. Večerní světlo se už otíralo jen o koruny stromů a strupatou zelenou kupoli. Všude jinde byla tma.

ŠEST

Sobotní ráno, první sobota letních prázdnin, a Mike O'Rourke byl už za rozbřesku vzhůru. Vešel do zšeřelého obývacího pokoje, aby se podíval na Memo – už skoro vůbec nespala –, a když si ve změti pokrývek a šálů všiml bledého odlesku kůže, zaregistroval mrknutí

a nabyl tak jistotu, že je ještě naživu, políbil ji – přičemž ucítil sotva postřehnutelný závan rozkladu, který se předešlého dne linul z kafilerního vozu, a pak se vydal do kuchyně. Jeho otec už byl taky vzhůru a holil se v kuchyni nad kohoutkem se studenou vodou; v sedm už si musel píchnout v pivovaru Pabst v Peorii a do města to z Elm Havenu byla víc než hodinová cesta autem. Mikův táta byl pořádný pořizek – metr osmdesát, ale k tomu sto padesát kilo živé váhy, většinou ukryté v širokém, zakulaceném bříše, které ho při holení drželo v úctyhodné vzdálenosti od umyvadla. Ryšavé vlasy mu už prořídly natolik, že se mu stáčely jen v chabých chomáčích nad ušima, ale k všeobecné načervenalosti jeho kůže přispívaly hlavně čelo opálené z víkendů, které trávil prací na zahradě, a popraskané žilky ve tvářích a na nose. Holil se starobyrou břitvou, která patřivala ještě jeho dědečkovi, ale teď v holení ustal – prst na natažené líci, břitva ustrnulá nad kůží –, aby kývl na syna, který měl namířeno na latrínu na dvoře.

Mike si teprve nedávno uvědomil, že jejich rodina je v celém Elm Havenu jediná, která stále používá kadibudku. U různých domů by se samozřejmě ještě našly – za svým starým dřevěným domem ji měla třeba paní Moonová, za kůlnou stála i u Gerryho Daysingera –, ale všechno to byly už jen pozůstatky z minulosti, připomínky dřívějších časů. O'Rourkovi na latrínu ještě stále *chodili*. Mikova máma léta mluvila o tom, jak v domě zavedou vodu i jinam než do kohoutku nad umyvadlem, ale Mikův táta vždycky rozhodl, že je to moc drahý špás, protože ve městě není kanalizace a septiky stojí hromadu peněz. Mike měl podezření, že jeho táta doma mít záchod nechce: jelikož v jejich titěrném domku ustavičně brebentily Mikovy čtyři sestry a máma, jeho táta často říkal, že jediné místo, kde nachází opravdový klid a ticho, je venku v kadibudce.

Mike dokončil potřebu, vydal se zpátky po dlážděném chodníku, který se vinul mezi máminými květinami a tátovou zeleninou, podíval se, jestli ve vysokém listí v prvních ranních paprscích nezahledne poskakující špačky, prošel malou zadní verandou a umyl si ruce u kuchyňského umyvadla, které teprve před chvílkou opustil jeho

otec. Potom přešel ke skříni s haraburdím, vytáhl poznámkový blok a školní tužku a posadil se ke stolu.

„Nestihneš noviny,“ poznamenal jeho táta. Stál u kredence, pil kávu a díval se z okna na zahradu. Hodiny na stěně ukazovaly 5:08.

„Ale stihnu,“ odpověděl Mike. Noviny se vykládaly ve čtvrt na šest před banku vedle budovy A&P na Main Street, kde pracovala jeho máma. Nikdy se nestalo, že by je nestihl převzít.

„Co si tam píšeš?“ zeptal se jeho táta. Zdálo se, že káva mu pomáhá k soustředění.

„Jenom pár vzkazů pro Dala a kluky.“

Jeho táta přikývl, ač ho nejspíš ani neslyšel, a opět upřel pohled na zahradu. „Kukuřici fakt prospělo, jak onehdy zapršelo.“

„Tak čau, tati.“ Mike si složil papír do kapsy džínů, nasadil si basebalku, plácl otce do ramene a vyběhl ze dveří. Na staříčkém kole pak plnou rychlostí vyrazil pryč po First Avenue.

Jakmile dokončil ranní novinovou rozvážku, odjížděl do kostela sv. Malachiáše na západním konci města u železniční trati, kde ministroval při mších otce Cavanaugha. Dělal to každý den v roce. Ministroval od sedmi let, a ačkoliv jiní chlapci přicházeli a odcházeli, otec Cavanaugh říkal, že na žádného není takové spolehnutí jako na Mikea... a nikdo nepronáší latinská slova s takovou pečlivostí a úctou. Program to býval někdy náročný, zvláště v zimě, když byly hluboké závěje a Mike se po městě nemohl pohybovat na kole. Někdy do kostela přibíhal na poslední chvíli, soukal se do komže a kleriky, aniž si stihl svléct kabát nebo about hnědé polo botky, odsloužil mši v kaluži vody z tajícího sněhu, a potom, pokud byli přítomní jen obyčklí zájemci o ranní bohoslužbu – paní Moonová, paní Shaughnessyová, slečna Ashbowová a pan Kane –, Mike s dovolením otce Cavanaugha odbíhal hned po přijímání, aby se ještě před posledním zvoněním stihl dostat do školy.

Přesto často chodil pozdě. Paní Shrivesová s ním po příchodu už ani nemluvila, jen sraštila čelo a kývla hlavou směrem k ředitelně. Tam Mike čekával, až si dr. Roon udělá čas, aby ho mohl vyplísnit nebo ho přetáhl Rukou zákona, pálkou, kterou měl ředitel

schovanou v levém dolním šuplíku. Výprasky už Mika nevzrušovaly, v ředitelně se mu protivilo vysedávat jenom proto, že nestíhal čtení a většinu matematiky.

Myšlenku na školu vypudil z hlavy, když teď seděl na vyvýšeném chodníku před bankou a čekal na nákladní auto rozvázející peorijské ranní noviny. Bylo *léto*.

Představa léta, jeho neotřesitelné *reality*, s horkem ve tváři, vůní zahřívajících se chodníků a vlhkých plodin, naplňovala Mikovu duši energií a jako by mu rozpínala hrud' vzduchem po celou dobu, co přijelo auto, co rozděloval noviny a skládal je – a do některých strkal vzkazy a ty pak vkládal do zvláštní kapsy v doručovatelské brašně –, zatímco ujížděl jitrními ulicemi, rozhazoval noviny, halasně zdravil ženy, které si přicházely pro láhve s mlékem, a muže, kteří nasedali do aut, aby vyrazili do jiného města za prací, a skutečnost těchto věcí, ona otupená závažnost léta, mu poskytovala vzpruhu, ještě když opíral kolo o zeď kostela sv. Malachiáše a vbíhal do chladivého, stíny a kadi-dlem prostoupeného interiéru svého nejoblíbenějšího místa na světě.

* * *

Dale se probudil pozdě, po osmé, a ještě dlouho ležel v posteli. Okno zalévalo světlo a stín vrhaný listovím obrovitého jilmu venku. Sítěmi dovnitř vnikal teplý vzduch. Lawrence už byl pryč; Dale slyšel zvukové efekty kresleného seriálu ozývající se z obývacího pokoje o patro níže, kde se jeho bratr díval na seriály jako *Heckle a Jackle* a *Ruff a Reddy*.

Dale vstal, ustlal sobě i Lawrencovi, natáhl si spodní prádlo, džínny, tričko, čisté ponožky a tenisky, a sešel dolů na snídani.

Jeho máma už stačila připravit jeho oblíbené cereálie s rozinkami. Byla čiperná, povídala, jaké filmy by mohli dávat večer v rámci Kina zdarma. Jeho táta byl stále na cestách – jeho prodejní rajón se rozkládal ve dvou státech –, ale v noci už měl být doma.

Lawrence zavolal z obýváku, aby si Dale pospíšil, jinak mu utečou Ruff a Reddy.

„To je pro malý děcka!“ zakřičel na něj Dale. „To mě nezajímá.“ Ale jedl o poznání rychleji.

„Jo, tohle bylo dneska ráno v novinách,“ řekla jeho máma. Položila mu vzkaz vedle misky.

Dale se při pohledu na laciný list z poznámkového bloku usmál, protože poznal Mikeův pečlivý rukopis a úděsnou gramatiku.

VŠICHNI SRAS V JESKYNI V PŮL DESÁTÉ

–M

Dale shrnul poslední Wheaties a přemýšlel, co může být tak důležité, že se kvůli tomu musí scházet až v Jeskyni. Jeskyně byla vyhrazena pro zvláštní události – tajemství, krizové porady a speciální srazy Cyklohlídky ještě v době, kdy byli dost malí na to, aby takové srazy brali vážně.

„Ona to není doopravdy jeskyně, že, Dale?“ zeptala se jeho máma se slabým náznakem neklidu v hlase.

„No, ani ne, mami. Víš, že není. Je to ten starý propustek za Černým stromem.“

„Tak dobře, ale nezapomeň, že než odpoledne přijde na návštěvu paní Sebertová, slíbils posekat trávu na dvoře.“

* * *

Otec Duana McBrida peorijské noviny předplacené neměl – jediné noviny, které četl, byly *The New York Times*, a to jen zřídka –, takže Duane žádné Mikovy vzkazy nedostával. Telefon zazvonil kolem deváté. Duane vyčkával: měli skupinovou účastnickou linku – jedno cinknutí znamenalo, že hovor je určen Johnsonovým, jejich nejbližším sousedům; dvě cinknutí avizovala hovor na Duanově lince; a tři upozorňovala Sweda Olafsona o kus dál po cestě. Telefon zazvonil dvakrát, odmlčel se, a opět zazvonil dvakrát.

„Duane,“ ozval se hlas Dala Stewarta. „Myslel jsem, že budeš něco dělat venku.“

„Práci už mám hotovou,“ řekl Duane.

„Tvůj táta je doma?“

„Jel koupit pár věcí do Peorie.“

Následovalo ticho. Duane věděl, že Dale ví, že Duanův táta se ze sobotních „nákupních výletů“ vracívá třeba až v neděli pozdě v noci.

„Hele, v půl desáté máme sraz v Jeskyni. Mike nám chce něco říct.“

„Kdo jsou ti ‚my‘?“ Duane se podíval na svůj notes. Od snídaňně rozvíjel jistou charakterovou črtu. Na tomto konkrétním textu pracoval už od dubna a stránky byly poseté čmáranicemi, novými slovy, přeškrtnuty byly celé pasáže a stránky, na drobných okrajích se táhly sotva čitelné poznámky. Věděl, že toto cvičení bude mít k dokonalosti stejně daleko jako všechno ostatní.

„Víš kdo,“ řekl Dale. „Mike, Kevin, Harlen a možná Daysinger. Nevím. Před chvilkou jsem našel vzkaz v novinách.“

„Co Lawrence?“ Duane vyhlédl z okna na oceán kukuřice, který se dmul – vysoký už skoro po kolena – po obou stranách dlouhé štěrkové cesty k jejich domu. Jeho matka, když ještě byla naživu, zakázala na prvních osmi hektarech sázet cokoliv vyššího než fazole. „Když kukuřice vyroste, cítím se příliš izolovaná,“ řekla strýci Artovi. „Přepadá mě klaustrofobie.“ A tak jí otec vyhověl a vpředu sázel fazole. Ale pokud se Duane pamatoval, léto vždycky znamenalo, že se jejich statek pomalu odlučoval od okolního světa. „V Den nezávislosti do pasu dosti,“ pravilo jedno staré pořekadlo o kukuřici, jenže kukuřice v této části Illinois byla Duanovi čtvrtého července už po ramena. A po tomto milníku kukuřice už ani tak *nerostla*, jako se *zmenšoval* jejich dům. Pokud se nešel přes pole rozhlédnout z patra, neviděl ani na silnici na konci jejich příjezdové cesty. Ale do patra on ani jeho táta už nechodili.

„Co je s Lawrencem?“ zeptal se Dale.

„Ten pojede taky?“

„Jasně že pojede. Víš, že se od nás nikam nehne.“

Duane se usmál. „Jenom jsem chtěl, abys nezapomněl na bratříčka, Dale,“ řekl.

V telefonu se ozvalo podrážděné odfrknutí. „Podívej, Duane, jdeš s náma, nebo ne?“

Duane pomyslel na všechnu práci, kterou musel toho dne vykonat na statku. I kdyby se do ní hned vrhl, měl by štěstí, kdyby všechno stihl do tmy. „Mám dost práce, Dale. Říkáš, že nevíš, o co Mikovi jde?“

„No, nevím to jistě, ale počítám, že to nějak souvisí se školou. Se zmizením Tubbyho Cooka. Víš o tom.“

Duane chvílku nic neříkal. „Budu tam. V půl desáté? Jestli se teď vydám na cestu, v deset bych tam měl být.“

„Panebože,“ povzdechl si Dale hlasem, který ve sluchátku zněl jaksi skřehotavě, „to furt nemáš kolo?“

„Kdyby Bůh chtěl, abych měl kolo,“ odpověděl Duane, „narodil bych se se jménem Schwinn.“ Než Dale stačil něco říct, zavěsil.

Duane si sešel dolů pro notes, kam si zaznamenal popis Old Centralu, nasadil si kšiltovku s nápisem CAT a šel zavolat na svého psa. Witt okamžitě přiběhl. Jméno vyslovovali „Vit“ a byla to zkrácená varianta jména Wittgenstein, filozofa, nad nímž jeho táta a strýc Art vedli nekonečné hádky. Tento starý samec kolie už byl skoro slepý a bolestivě ho zpomalovala artritida, ale ucítil, že se Duane někam chystá, a přistoupil k němu za nadšeného vrtění ocasem, kterým dával najevo, že je připravený ho na výpravě doprovázet.

„Ne ne,“ zklamal ho Duane, který se bál, že cesta v tomto horku by byla nad síly jeho kamaráda. „Ty dneska zůstaneš tady, Witte. Hlídej ranč. Do oběda jsem zpátky.“

Pes, s očima stíženými šedým zákalem, se na něj nějakým způsobem dokázal dívat dotčeně a prosebně zároveň. Duane ho poplácal, zavedl ho zpátky ke stodole a ujistil se, že má plnou misku vody. „Ať sem nepáchnou zloději ani kukuřičný stvůry, jo, Witte?“

Pes se zvířecím povzdechem kapituloval a uvelebil se na seně na dece, která mu sloužila jako pelech.

Když se Duane vydal po cestě k okresní silnici číslo šest, bylo už značné horko. Vyhrnul si rukávy své kostkované flanelové košile a přemýšlel o Old Centralu a Henrym Jamesovi. Nedávno si přečetl

jeho *Utažení šroubu* a teď přemýšlel o panství jménem Bly, o Jamesových jemných náznacích, že určité místo může být prodchnuté takovým zlem, že vytváří „duchy“, kteří pak strašili děti Milese a Floru.

Jeho táta byl sice alkoholik a ztroskotanec, ale byl také přemýšlivý ateista a zapřísáhlý racionalista, a v tomto duchu také vychoval svého syna. Co se Duane pamatoval, pohlížel na vesmír jako na komplexní mechanismus řídicí se smysluplnými zákony: zákony, kterým chabý lidský rozum rozumí jen zčásti a nedokonale, ale přesto zákony.

Otevřel notes a nalistoval pasáž pojednávající o jejich škole. „... jakási... zlověstnost? Zlo? To je až moc melodramatické... číší *vědomím*...“ Povzdechl si, stránku vytrhl a strčil si ji do kapsy manšestrových kalhot.

Došel na okresní silnici a zamířil na jih. Na bílém šterku žhnulo slunce a odráželo se na Duanova obnažená předloktí. Za jeho zády, na polích po obou stranách cesty táhnoucí se k jeho domovu, v kuřici šramotil a šustil hmyz.

* * *

Dale, Lawrence, Kevin a Jim Harlen jeli do Jeskyně společně. „Proč musíme mít sraz tak daleko?“ vrčel Harlen. Měl menší kolo než ostatní, a aby s nimi udržel tempo, musel šlapat dvakrát tak rychle.

Projeli kolem O'Rourkeova domu pod jeho rozložitými stromy a ujížděli na sever k vodojemu. Pak odbočili na východ na širokou šterkovou cestu, Kevin, Dale a Lawrence v udusané levé koleji, Harlen vpravo. Na cestě nebyl žádný provoz, nefoukalo, nebylo slyšet nic kromě jejich dechu a křupání kamínků pod pneumatikami kol. K silnici číslo šest to bylo půldruhého kilometru. Na polích za ní a na severovýchod od křižovatky začínaly kopce a husté lesy. Kdyby se za vodojemem dál drželi cesty, vjeli by do kopcovité krajiny mezi Elm Havenem a takřka opuštěným městečkem Jubilee College. Silnice číslo šest ještě asi dva a půl kilometru pokračovala na jih a byla propojena se silnicí číslo 151A, Hard Road, která protínala Elm Haven,

jenže zkratku tvořily v podstatě jen vyjeté koleje mezi poli, které byly většinu zimy a na jaře nesjízdné.

Odbočili na sever, minuli hospodu U Černého stromu a s hulákáním, vestoje na brzdových pedálech, sjeli první strmý kopec. Nad úzkou cestou se v oněch místech klenuly stromy a uvrhávaly ji do hlubokého stínu. Když Dale poprvé slyšel „Legendu o Ospalé díře“, kterou jim ve čtvrté třídě přečetla paní učitelka Grossaintová, představoval si právě tento úsek s krytým mostem na konci.

Žádný skutečný krytý most tu nebyl, pouze zpuchřelé dřevěné zábradlí po stranách štěrkové cesty. Chlapci na jeho konci zabrzdlili a na západní straně cesty sešli s koly po úzké pěšině mezi plevelem. Rostliny jim sahalo do pasu nebo výš a halil je prach zvířený projíždějícími auty. Tmavý les oddělovaly od hustého listoví vedle cesty ploty z ostatního drátu. Uložili kola do křoví, ujistili se, že na ně z cesty není vidět, a vydali se po pěšině ještě níže, do chládku na březích potoka.

Na dně strže už takřka neviditelná stezka vedla pod vysokými keři a stromky, ubíhala podél úzkého vodního toku. Dale ostatní zavedl do Jeskyně.

Jeskyně to nebyla. Ne tak úplně. Okresní rada tu z nějakého důvodu pod cestou nechala vystavět betonový propustek, místo aby pod ní táhla třicetipalcové roury z vlnitého plechu, které se používaly všude jinde. Možná že tu očekávala jarní povodně; možná jí zbyl betonový propustek, s nímž si nevěděla rady. Ať to bylo jakkoliv, otvor byl závratně velký – metr osmdesát v průměru – a v jeho dnu vedla pětaticentimetrová stružka, kterou tekla voda, takže si chlapci mohli na zaobleném dnu natáhnout nohy, aniž by si je smočili do vody. I za těch nejparnějších dnů byl v Jeskyni příjemný chládek, oba vchody zakrývaly šlahouny a plevel a hukot aut, která svištěla na vozovce tři metry nad jejich hlavami, jen podtrhával dojem jejich dokonalého ukrytí a izolace.

Za vzdálenějším koncem Jeskyně se vytvořila malá tůň. Měla jen něco přes dva metry na šířku a v létě dosahovala jen asi poloviční

hloubky, ale pojila se s ní jakási překvapivá krása, když na její hladinu, v hlubokých stínech stromů takřka černou, z propustku kanula voda v podobě jakéhosi miniaturního vodopádu.

Potok, který ji napájel, Mike pojmenoval Potok mršin, protože v tůni často končila přjetá zvířata z cesty nahoře. Dale si vzpomínal, že v ní už našli těla vačice, mývala, koček, dikobraza a jednou i tělo velkého vlčáka. Pamatoval si, jak ležel na okraji Jeskyně s lokty na betonu a civěl na psa pod více než metrem křišťálově čisté vody: vlčák měl otevřené černé oči, které Dalovi opětovaly pohled, a jedinou známkou, že je zvíře po smrti – kromě toho, že leželo na dně tůně –, byla řádka jakoby šterku, který mu ubíhal z otevřené tlamy, jako by vyzvracela kamení.

Mike na ně v Jeskyni už čekal. O minutu později se k nim připojil i Duane McBride; s hekáním přiběhl po pěšině s tváří zarudlou pod kšiltovkou. V náhlém přítmí propustku musel zamrkat. „Ahá, dnes tu má sešlost Thanatopická společnost rybí polévky,“ pronesl ještě celý udýchaný.

„Co?“ opáčil Jim Harlen.

„Ale nic,“ řekl Duane. Posadil se a otrěl si tvář lemem flanelové košile.

Lawrence klacíkem dloubal do velké pavučiny. Otočil se, když Mike spustil:

„Něco mě napadlo.“

„Páni, zastavte rotačky,“ zvolal Harlen. „Máme nový titulek do zítřejších novin.“

„Sklapni,“ řekl Mike beze stopy vzteku v hlase. „Všichni jste včera byli u školy, když Cordie s mámou přišly hledat Tubbyho.“

„Já tam nebyl,“ řekl Duane.

„Jasně,“ přikývl Mike. „Dale, řekni mu, co se stalo.“

Dale popsals střet, do něhož se dostala paní Cooková s dr. Roomem a J. P. Congdenem. „Byla tam i Debilová,“ dodal na závěr. „Ta říkala, že Tubbyho viděla odcházet. Cordiina máma říkala, že je to blbost.“

Duane nadzvedl obočí.

„A co tě teda napadlo, O'Rourku?“ zeptal se Harlen. Pomocí větviček a listí stavěl ve strouze na dně propustku malou přehradu. Už se před ní rozlévala voda.

Lawrence si odsunul tenisky, než se měly namočit.

„Chceš, abysme se šli pocímat s Cordie, aby už nebyla tak nešťastná?“ zeptal se Harlen.

„Ne,“ řekl Mike. „Chci najít Tubbyho.“

Kevin házel kamínky do tůně. Rázem s tím přestal. Jeho čerstvě vyžehlené tričko v přítmí tunelu bíle zářilo. „Jak to máme udělat, když to nesvedou ani Congden s Barneyem? A *proč* bysme to měli dělat?“

„Cyklohlídka by to měla proklepnout,“ řekl Mike. „Je to přesně to, co jsme chtěli dělat, když jsme ji zakládali. A udělat to můžeme, protože můžeme jít na místa a vidět věci, jaké Barney a Congden vidět nemůžou.“

„Já to nechápu,“ ozval se Lawrence. „Jak najdeme Tubbyho, jestliže utekl?“

Harlen se předklonil a naznačil pohyb, jako kdyby Lawrence chytil za nos. „Využijem tě jako stopaře, blbečku. Půjčme ti Tubbyho starý smradlavý ponožky a ty ho vyčmuchaš. Jasný?“

„Drž hubu, Harlene,“ odbyl ho Dale.

„Přinutíš mě k tomu?“ opáčil Jim Harlen a šplíchl na Dala vodu.

„Oba držte hubu,“ okřikl je Mike. Pak pokračoval, jako by ho nikdo nevyrušil. „Budeme sledovat Roona, Debilovou, Van Syka a ostatní a zjistíme, jestli Tubbymu nic neprovedli.“

Duane mezi prsty přebíral provázek, který našel v kapse. „Proč by Tubbymu Cookovi něco prováděli?“

Mike pokrčil rameny. „Nevím. Třeba proto, že to jsou magoři. Nepřipadají ti pošahaní?“

Duane se neusmál. „Myslím, že pošahaná je spousta lidí, ale to pro ně ještě nemusí být pohnutkou, aby unášeli tlustý kluky.“

„Kdyby jo,“ procedil Harlen, „byl bys vyřízenej.“

Duane se usmál, ale mírně se k Harlenovi natočil. Harlen byl o hlavu menší než Duane a vážil asi o polovinu méně. „I ty, Brute?“ zeptal se Duane.

„Co to na mě zkoušíš?“ zeptal se Harlen s přimhouřenýma očima.

Duane se vrátil k provázku. „Tohle řekl Caesar, když se ho Brutus zeptal, jestli toho dne snědl nějaký harlenburský.“

„Helejte,“ řekl Dale, „tak se na něčem dohodněme. Musím se vrátit domů posekat trávník.“

„A já dneska odpoledne pomáhám tátovi čistit nádrž mlíkařský cisterny,“ přidal se Kevin. „Dohodnem se.“

„Na čem se dohodnem?“ zeptal se Harlen. „Jestli se budem tahat za Roonem a Debilovou, abysme zjistili, jestli nezabili a nespořádali Tubbyho Cooka?“

„Jo,“ odpověděl Mike. „Nebo jestli nevědí, co se mu stalo, a z nějakýho důvodu to neskrývají.“

„Ty osobně se chceš plížit v patách Van Sykovi?“ zeptal se Harlen Mika. „Ten chlap je ze všech školních magorů dost šáhlej na to, aby zabil malýho kluka. A jestli zjistí, že ho sledujem, zabil by i nás.“

„Van Syka si na starost беру já,“ řekl Mike. „Kdo chce Roona?“

„Já,“ přihlásil se Kevin. „Nikdy nechodí nikam kromě školy a toho svýho pronájmu, takže jeho sledovat by nemělo být těžký.“

„Co Doubbetová?“ zeptal se Mike.

„Já!“ vykřikli Harlen a Dale současně.

Mike ukázal na Harlena. „Tu si vezmeš ty. Ale dej si bacha, aby si tě nevšimla.“

„Splynu se stromy.“

Lawrence klackem rozboural Harlenovu přehradu. „Koho dostaneme my s Dalem?“

„Někdo by měl mít v merku i Cordie a její rodinu,“ řekl Mike. „Zatímco tu budem čmuchar, Tubby se může klidně vrátit a my o tom nebudem mít ani tušení.“

„Néé,“ řekl Dale. „Dyť bydlí až kdesi u smetáku.“

„Nemusíte tam jezdit každou *hodinu*. Mrknete na ně jednou za den za dva, budete sledovat, jestli Cordie třeba nejde do města, tyhlečky věci.“

„OK.“

„A co Duane?“ zeptal se Kevin.

Mike hodil do tůně kámen a zadíval se na zavalitého Duana. „Co chceš dělat ty?“

Duanův provázek se svou spleťtostí už podobal Lawrencově pavučině. Povzdechl si a složitou síť zničil. „Jestli chcete něco vědět, tak tenhle plán je pěkná hovadina. Je potřeba zjistit, jestli za tím vším nějak nestojí škola. Takže já budu sledovat Old Central.“

„Myslíš, že to zvládneš, špekoune?“ zeptal se Harlen. Přešel k okraji propustku a začal močit do stinné tůně.

„Jak to myslíš, že budeš školu sledovat?“ zeptal se Mike.

Duane si promnul nos a narovnal brýle. „Souhlasím s tím, že je na tý škole něco divného. Prozkoumám to. Zjistím nějaký informace z jejího pozadí. Třeba se dopídím i něčeho na Roona a ostatní.“

„Roona je upír,“ řekl Harlen, když oklepal posledních několik kapek a zapnul si zip. „Van Syke je vlkodlak.“

„Co je Debilová?“ zeptal se Lawrence.

„To je stará čubka, která zadává přehnaně moc úkolů.“

„Hej,“ řekl Mike. „Bacha na jazyk tady před lochmou.“

„Já nejsem žádnéj lochma.“

„Kde ty informace zjistíš?“ zeptal se Mike Duana.

Mohutný hoch pokrčil rameny. „V elmhavenské ubohé parodii na knihovnu skoro nic není, ale pokusím se dostat do Oak Hillu.“

Mike přikývl. „OK, dobře, za pár dní bysme se mohli zase sejít a...“ Odmlčel se. Doposud jim při rozhovoru nad hlavou prorachotila asi dvě auta, až do listí odlétaly kamínky a do strže se snášel prach, ale teď se ozvalo tak hluboké ryčení, že měli pocit, jako by se po cestě šinul tahač s návěsem. Auto pak za skřípění brzd zastavilo.

„Sssst!“ zašeptal Mike a celá šestice si v propustku lehla na břicho, jako by se tam mohla ještě lépe schovat. Harlen zacouval od vstupu.

Nahoře vrčel motor na volnoběh. Ozvalo se zavržení otevíraných dveří a zároveň s ním se dolů rozlil obludný zápach, který hochy obestřel jako neviditelný, ale jedovatý plyn.

„Do prdele,“ zašeptal Harlen. „Kafilerní vůz.“

„Drž zobák,“ sykl Mike. Jim uposlechl.

Na štěrku cesty zakřupaly boty. Následovalo ticho, když Van Syke nebo kdoví kdo stanul na krajnici přímo nad tůní.

Dale sebral Lawrencův zahozený klacek a podržel ho jako tenký obušek. Mike byl bledý jako stěna. Kevin se rozhlížel po ostatních a poskakoval mu ohryzek. Duane si složil ruce mezi kolena a čekal.

Listím proletělo něco těžkého a špláchlo do vody, která docákla na opodál stojícího Harlena.

„Sakra!“ ulevil si Harlen a chystal se ještě něco dodat, když mu Mike honem přitiskl ruku na ústa.

Opět zakřupaly kamínky a ozvalo se lámání rostlin, jako by se Van Syke vydal ze srázu k potoku.

Pak se k nim doneslo rachocení dalšího auta nebo dodávky, blížící se z kopce ze hřbitova Na kalvárii. A brzdění a troubení klaksonu.

„Nemůže ho objet,“ zašeptal Kevin.

Mike přikývl. Lámání podrostu ustalo, vzdalovalo se. Opět bouchly dveře kabiny a kafilevní vůz se za mohutného přeřazování vydal do svahu k Černému stromu. Auto za ním ještě jednou zatroubilo. Za chvíli se opět rozhostilo ticho a puch skoro vyprchal. Skoro.

Mike se postavil a přešel k okraji propustku. „To mě poser,“ zašeptal. Mike prakticky nikdy nemluvil prostě.

Ostatní se nahrnuli k okraji za ním.

„Co to, sakra, je?“ zašeptal Kevin. Přidržel si u obličeje tričko, aby se bránil zápachu, který se nejspíš linul z tmavé vody.

Dale nakoukl Kevinovi přes rameno. Ještě se zklidňovaly vlnky a usazovalo bahno na dně, a tak voda nebyla úplně průzračná, ale rozeznal v ní bílou kůži, nafouklé břicho, útlé ruce, prsty a mrtvé hnědé oči upřené k hladině.

„Panebože na nebesích,“ hlesl Harlen. „To je mimino. On tam hodil mimino.“

Duane uchopil Dalův klacek, lehl si na břicho, vsunul ruku do vody a dloubl do mrtvého těla. Otočil ho na břicho. Mrtvole se na rukou pohnuly chlupy a jako by zakomíhala prsty. Duane spustil hlavu až skoro k hladině.

Ostatní chlapci couvali. Lawrence přešel na opačný konec jeskyně a potichu kňučel, slzy na krajíčku.

„To není mimino,“ řekl Duane. „Aspoň ne lidský mimino. Přijde mi to jako opice. Myslím, že se jí říká rhesus. Makak rhesus.“

Harlen napínal oči, ale krok dopředu neudělal. „Jestli je to, kurva, opice, kde má srst?“

„Chlupy,“ opravil ho Duane roztržitě. Druhým klackem tvora přetočil. Nad hladinu vyklouzl hřbet a zřetelně uviděli, že tvor má ocas. Ten byl také naprosto lysý. „Nevím, co se mu stalo s chlupy. Možná byl nemocný. Možná ho někdo vyvařil.“

„Vyvařil,“ zopakoval Mike, aniž z tůně spustil oči, v nichž se zračilo naprosté znechucení.

Duane mrtvolu pustil a všichni se dívali, jak dopadla zpátky na dno. Pohnuly se jí prsty, jako by jim chtěla dát nějaké znamení nebo mávala na rozloučenou.

Harlen nervózním staccatem tůkal do oblé betonové stěny nad svou hlavou. „Hej, Miku, pořád si chceš vzít Van Syka?“

Mike se ani neotočil. „Jo.“

„Padáme odsud,“ řekl Kevin.

Vydrápali se ven, ve spěchu, aby se co nejdříve dostali ke kolům, sekali do podrostu. Než odjeli vzhůru do kopce, ještě chvíli postávali kolem kol. Ve vzduchu se stále vznášel zápach kafilerního vozu.

„Co když se vrátí?“ zašeptal Harlen a jen vyjádřil to, co se honilo hlavou Dalovi.

„Hodte kola do mlází,“ řekl Mike. „Vyrazte do lesa. A zamiřte k Dalovu strýci Henrymu a tetě Leně.“

„Co když se vrátí, když budeme na cestě do města?“ zeptal se Lawrence. Třásl se mu hlas.

„Do kukuřice,“ odpověděl Dale. Chytil mladšího bratra za rameno. „Hele, Van Syke nejde po nás. Prostě jen hodil do potoka mrtvou opici.“

„Já už bych jel,“ řekl Kevin a vylezli na kola, připraveni se trmácet do strmého kopce.